

1. Punctul de vedere al UNBR, transmis Comisiei juridice, de disciplină și imunități a Camerei Deputaților, cu privire Proiectul de Lege privind acțiunile în reprezentare pentru protecția intereselor colective ale consumatorilor

357-AUT-2022

08.05.2023

Către:

Doamna Președinte Vicol-Ciorbă Laura-Cătălina

Comisia juridică, de disciplină și imunități a Camerei Deputaților

cp11@cdep.ro

Stimată Doamnă Președinte,

Uniunea Națională a Barourilor din România (UNBR) a luat act de Proiectul proiectului de lege elaborat de Ministerul Economiei & ANPC, respectiv a corespondenței acestuia cu [Directiva \(UE\) 2020/1828](#) privind acțiunile în reprezentare pentru protecția intereselor colective ale consumatorilor și de abrogare a Directivei 2009/22/CE și a modalității în care proiectul de lege interferează cu profesia de avocat sau cu alte norme juridice cu impact asupra profesiei de avocat.

În prezent proiectul se află pe rolul Senatului României: Proiect de Lege privind acțiunile în reprezentare pentru protecția intereselor colective ale consumatorilor (https://www.cdep.ro/pls/proiecte/upl_pck2015.proiect?cam=2&idp=20874 - PL-x nr. 269/2023).

Comisia Permanentă a UNBR a analizat și aprobat raportul Grupului de lucru al Consiliului UNBR privind perfecționarea legislației profesiei/a celei cu impact asupra profesiei, cu privire la proiectul în discuție.

Menționăm că anterior, observațiile UNBR au fost remise către Ministerul Economiei și Ministerul Justiției, în faza dezbaterii publice.

Proiectul care a fost aprobat în Senatul României nu a ținut cont de observațiile și propunerile profesiei de avocat, pe care le reiterăm:

1. Au fost identificate mai multe interferențe cu Legislația Profesiei De AVOCAT, respectiv:

- a. Este de esența profesiei de avocat alegerea în mod liber de către client a avocatului, cu excepția cazurilor în care asistența judiciară este obligatorie.**

Potrivit art. 108 alin. 1 din Statutul Profesiei de Avocat, dreptul avocatului de a asista, a reprezenta ori a exercita orice alte activități specifice profesiei se naște din contractul de asistență juridică, încheiat în formă scrisă între avocat și client ori mandatarul acestuia, iar art. 2 alin. 4 din Legea nr. 51/1995 prevede că orice persoană are dreptul să își aleagă în mod liber avocatul.

Totodată, în conformitate cu art. 3 alin. 1 lit. b din Legea nr. 51/1995 activitatea avocatului se realizează, printre altele, și prin asistență și reprezentare juridică în fața instanțelor judecătorești, a organelor de urmărire penală, a autorităților cu atribuții jurisdicționale, a notarilor publici și a executorilor judecătorești, a organelor administrației

publice și a instituțiilor, precum și a altor persoane juridice, în condițiile legii, iar art. 3 alin. 2 din aceeași lege statuează că activitățile prevăzute la alin. (1) se exercită numai de avocat, dacă legea nu prevede altfel.

Potrivit art. 41¹ alin. 1¹ din Statut, este interzis avocatului ca în exercitarea oricărei activități din cele prevăzute la art. 3 din Lege să încheie contracte de asistență juridică cu persoane juridice care au calitatea de mandatar ai altor persoane fizice sau juridice care sunt beneficiarii activităților profesionale ale avocatului. Încălcarea acestei îndatoriri profesionale este sancționată cu excluderea din profesie (art. 41¹ alin. 2 din Statutul profesiei de avocat).

Entitățile calificate reglementate de proiectul de lege, au competența de a introduce acțiuni în reprezentare pe rolul instanțelor de judecată, putând angaja avocați pentru susținerea acestora. În contextul în care potrivit art. 9 alin. 3 din proiectul de lege, atunci când consumatorul vizat de o acțiune în reprezentare nu își exprimă consimțământul expres cu privire la aderarea la acțiune, entitatea calificată consideră consimțământ tacit din partea consumatorului de a fi reprezentat în cadrul acelei acțiuni, principiile de mai sus sunt nesocotite. Norma precizată din proiectul de lege încalcă libertatea alegerii avocatului, încalcă libertatea încheierii contractului de asistență juridică dintre client și avocat și încalcă dispoziția imperativă potrivit căreia avocatul nu poate încheia contracte de asistență juridică cu persoane juridice (cum sunt entitățile calificate) care au calitatea de mandatar ai altor persoane fizice sau juridice care sunt beneficiarii activităților profesionale ale avocatului. Nu sunt instituite niciun fel de garanții care să confere legitimitate mandatarului persoană juridică.

Legea nr. 51/1995 consacră o reprezentare în fața instanțelor de judecată și a altor organe cu atribuții jurisdicționale, prin mandatar avocat, această soluție legislativă asigurând o veritabilă garanție a respectării drepturilor și intereselor legitime ale părților, avocatul fiind un partener indispensabil al justiției (art. 38 alin. 1 din Legea nr. 51/1995).

În realitate, aceste „entități calificate” enumerate de lege sunt „mandatari” – persoane juridice ai persoanelor fizice – consumatori care pot, într-adevăr, angaja avocați pentru susținerea cauzelor în instanță. Însă, propunerea legislativă nu este sincronizată nici cu legislația în vigoare, nici nu soluțiile obligatorii pronunțate de Înalta Curte de Casație și Justiție: (1) persoanele juridice pot fi reprezentate convențional în fața instanțelor de judecată numai prin consilier juridic sau avocat, în condițiile legii (art. 84 alin. 1 Cod procedură civilă) și (2) în interpretarea și aplicarea art. 84 alin. 1 Cod procedură civilă, cererea de chemare în judecată și reprezentarea convențională a persoanei juridice în fața instanțelor de judecată nu se pot face prin mandatar persoană juridică, nici prin consilierul juridic sau avocatul acestuia din urmă (HP. Dec. ICCJ (CDC) nr. 9/2016 – Mo. Of. nr. 400 din 26 mai 2016)

În consecință, prin consacrarea legislativă a unei asemenea soluții, prin care entitățile calificate, reglementate de proiectul de lege, au competența de a introduce acțiuni în reprezentare pe rolul instanțelor de judecată (chiar și fără acordul expres al titularului dreptului subiectiv civil și fără o posibilitate de reprezentare prin mandatar avocat), este de natură a veni în contradicție chiar cu scopul declarat la proiectului de act normativ, drepturile și intereselor legitime ale beneficiarilor fiind afectate în mod negativ.

b. Este de esența profesiei de avocat stabilirea onorariului avocațial în mod liber, între client și avocat, pe baza criteriilor enunțate de Statutul Profesiei de Avocat.

Potrivit art. 128 alin. 1 din Statut, onorariile se stabilesc liber între avocat și client, în limitele legii și ale prezentului statut.

Potrivit art. 19 alin. 3 din proiectul de lege, entitățile calificate pot să solicite consumatorilor care și-au exprimat consimțământul de a fi reprezentați de o entitate calificată într-o anumită acțiune în reprezentare pentru obținerea de măsuri reparatorii să achite taxe care să nu depășească pragul de 100 lei pentru participarea la respectiva acțiune în reprezentare.

Chiar dacă proiectul de lege nu folosește noțiunea de *onorariu*, ci pe aceea de taxă, este clar că principiul libertății stabilirii onorariilor avocațiale este încălcat, de vreme ce există niște limite preimpuse în interiorul cărora entitățile calificate vor putea achita onorarii.

Stabilirea unei *taxe de maxim 100 lei* este de natură a afecta libertatea stabilirii onorariilor avocațiale și din perspectiva oferirii unor criterii suplimentare și neîntemeiate completurilor de judecată, în analiza cuantumului cheltuielilor de judecată tomate și din onorariul avocațial, dându-le prilejul de a diminua aceste cheltuieli și, implicit, onorariile avocațiale. Apreciem că aceste criterii nu sunt deloc întemeiate, nu au la bază o analiză financiară, nu respectă și nu presupun analiza criteriilor oferite de Statutul Profesiei de Avocat și nu sunt în acord măcar cu Ghidul orientativ al onorariilor minimale adoptat de CUNBR.

Chiar dacă proiectul de act normativ vizează instituirea unei taxe de maxim 100 de lei și nu antamează, în mod direct, cuantumul unui onorariu care se stabilește liber între avocat și client, o asemenea soluție va avea un impact negativ indirect, dar sigur cu privire la serviciile avocațiale prestate potrivit legii.

În consecință, reglementarea propusă afectează exercitarea profesiei de avocat sub două aspecte: (1) se permite unor entități enumerate în lege (dar fără criterii clare care să fundamenteze o asemenea soluție) să introducă acțiuni în justiție cu sau fără consimțământul expres al beneficiarului și (2) distorsionarea regulilor în privința onorariilor avocaților prin consacarea unei „conurențe neloiale” în materie, fiind reglementată o „taxă de maxim 100 de lei” care nu va avea nici o garanție cu privire la calitatea juridică a reprezentării, în asemenea cauze.

Onorariul este corespondentul dreptului avocatului la existență profesională, ceea ce determină o dată în plus caracterul nelegal al acestor propuneri legislative, atâta timp cât ele nu prezintă garanțiile necesare formării onorariului avocațial în conformitate cu dispozițiile care reglementează profesia de avocat.

c. Este de esența profesiei de avocat monopolul legal al profesiei de avocat asupra reprezentării părților în justiție (art. 3 alin. 1 lit. b) din Legea nr. 51/1995 republicată și modificată).

Stabilirea competenței de reprezentare a consumatorilor în acțiunile în justiție de către entitățile calificate încalcă această prevedere legală și poate genera restrângerea activității avocaților sau chiar situații de exercitare fără drept a profesiei de avocat. Mai ales că, potrivit art. 80 alin. 5 CPC, *când dreptul de reprezentare izvorăște din lege sau dintr-o hotărâre judecătorească, asistarea reprezentantului de către un avocat nu este obligatorie.*

Reprezentarea părților în justiție a fost considerată în doctrina de specialitate ca fiind *monopolul legal al avocatului*, în contextul în care întreaga legislație a profesiei de avocat gravitează în jurul acestei reglementări și, în plus, recunoaște dreptul avocatului la încasarea onorariului profesional.

În aceeași ordine de idei este și propunerea din art. 4 alin. 3 din proiectul de lege, care condiționează dobândirea statutului de entitate calificată și, implicit, dreptul de reprezentare într-o acțiune în justiție, de desfășurarea în decursul a 12 luni a unei activități publice efective în ceea ce privește protecția intereselor consumatorilor înainte de cererea sa de desemnare. O asemenea normă încalcă dispozițiile care reglementează profesia de avocat, știut fiind faptul că nu sunt solicitate niciun fel de criterii legale de vechime și/sau de specializare, altele decât cele care diferențiază între avocatul stagiar și cel definitiv și, respectiv, între avocatul definitiv cu dreptul de a pune concluzii la tribunale și curți de apel și avocatul definitiv cu competență profesională completă.

Acest „monopol” al exercitării activităților prevăzute în art. 3 din Legea nr. 51/1995 numai de către de avocații înscriși în tabloul baroului din care fac parte, barou component al Uniunii Naționale a Barourilor din România, nu trebuie înțeles ca un „monopol” care este interzis și sancționat de lege, ci reprezintă o garanție veritabilă cu privire la o reprezentare și asistare specializată a subiecților de drept, cu consecință asigurării unui proces civil echitabil. Calitatea și specializarea serviciilor avocațiale este asigurată de cadrul legal privitor la accesul în această profesie și de regulile aplicabile pregătirii profesionale inițiale și continue.

Criteriile impuse acestor „entități calificate” pentru a reprezenta în justiție, într-un domeniu complex și cu puternic impact social, sunt formale și insuficiente scopului pentru care au fost edictate.

2. S-au identificat mai multe interferențe cu dispozițiile CODULUI DE PROCEDURĂ CIVILĂ, respectiv:

a. Reprezentarea părții în procesul judiciar

Potrivit art. 80 alin. 1 CPC, *părțile pot să exercite drepturile procedurale personal sau prin reprezentant. Reprezentarea poate fi legală, convențională sau judiciară.*

Potrivit art. 83 CPC:

- (1) În fața primei instanțe, în apel, precum și în recurs, persoanele fizice pot fi reprezentate de către avocat sau alt mandatar. Dacă mandatul este dat unei alte persoane decât unui avocat, mandatarul nu poate pune concluzii asupra excepțiilor procesuale și asupra fondului decât prin avocat, atât în etapa cercetării procesului, cât și în etapa dezbaterilor.
- (2) În cazul în care mandatarul persoanei fizice este soț sau o rudă până la gradul al doilea inclusiv, acesta poate pune concluzii în fața oricărei instanțe, fără să fie asistat de avocat, dacă este licențiat în drept.
- (3) În cazul contestației în anulare și al revizuirii, dispozițiile prezentului articol se aplică în mod corespunzător.

Rezultă din textul de mai sus, că reprezentarea unei persoane fizice într-un proces judiciar poate fi realizată numai de un avocat sau de un alt mandatar, persoană fizică, care, dacă nu este soț sau o rudă până la gradul al doilea inclusiv cu persoana reprezentată și dacă nu este licențiat în drept, nu poate pune concluzii asupra excepțiilor procesuale și asupra fondului decât prin avocat, atât în etapa cercetării procesului, cât și în etapa dezbaterilor.

Înființarea entităților calificate și atribuirea competenței de reprezentare a consumatorilor persoane fizice într-un proces judiciar încalcă dispozițiile de mai sus.

În toate cazurile, mandatul de reprezentare este unul expres, propunerea legislativă care reglementează posibilitatea unui consimțământ tacit la reprezentare fiind în contradicție cu principiile și normele care reglementează reprezentarea în procesul judiciar non penal.

În ceea ce privește acțiunile colective, potrivit art. 202 CPC:

- (1) În procesele în care, în condițiile art. 59, sunt mai mulți reclamanți sau pârâți, judecătorul, ținând cont de numărul foarte mare al acestora, de necesitatea de a se asigura desfășurarea normală a activității de judecată, cu respectarea drepturilor și intereselor legitime ale părților, va putea dispune, prin rezoluție, reprezentarea lor prin mandatar și îndeplinirea procedurii de comunicare a actelor de procedură numai pe numele mandatului, la domiciliul sau sediul acestuia.
- (2) Reprezentarea se va face, după caz, prin unul sau mai mulți mandatar, persoane fizice ori persoane juridice, cu respectarea dispozițiilor privind reprezentarea judiciară.

Aceste prevederi sunt incompatibile cu acordarea tacită a mandatului de reprezentare către entitățile calificate.

Crearea de structuri colective care să instituie legătura între persoana vătămată și instanță este de natură a lipsi de eficiență și a îngreuna liberul acces la justiție.

b. Este de esența procesului judiciar civil egalitatea părților - potrivit art. 8 CPC, în procesul civil părților le este garantată exercitarea drepturilor procesuale, în mod egal și fără discriminări.

Prin propunerile din proiectul de lege prin care se reglementează scutiri de taxe de timbru, în afara cadrului O.U.G. nr. 80/2013 și a O.G. nr. 51/2008, se încalcă principiul egalității părților în fața legii.

Propunerea din art. 12 alin. 2 din proiectul de lege, potrivit căreia consumatorii la nivel individual vizați de o acțiune în reprezentare pentru obținerea de măsuri reparatorii nu plătesc costurile de procedură, încalcă principiul egalității părților în fața legii.

Propunerea din art. 12 alin. 3 din proiectul de lege, potrivit căreia prin derogare de la alin. (2), în circumstanțe excepționale un consumator individual vizat de o acțiune în reprezentare pentru obținerea de măsuri reparatorii poate fi obligat la plata costurilor de procedură generate ca urmare a conduitei deliberate sau neglijente a respectivului consumator, încalcă principiul egalității părților în fața legii și instituie criterii noi pentru completul de judecată, în aprecierea stabilirii obligației de suportare a cheltuielilor de judecată, discriminatorii și nepermise.

c. Celeritatea procedurală.

Chiar dacă celeritatea procedurală este reglementată și de Codul de procedură civilă român, actual context legislativ și mai ales social face inaplicabilă de cele mai multe ori această procedură. În acest context, instituirea unor norme speciale (art. 16 din propunerea legislativă) este menită să creeze inechități procedurale, discriminări între cetățeni, nepermise.

3. RAPORTUL CU O.U.G. NR. 51/2008

Instituirea prin proiectul de lege a scutirii de taxă de timbru, precum și a finanțării acțiunilor în instanță de către terți, reprezintă o derogare nepermisă și discriminatorie care aduce atingere egalității justițiabililor în fața legii. În

același timp, finanțarea acțiunilor în instanță de către terți, alocarea bugetară, finanțarea publică a acțiunilor, reprezintă probabil o premieră fără precedent în dreptul procesual român.

UNBR solicită următoarele:

1. Alocarea calității de entitate calificată pentru barouri;
2. Remunerarea avocaților din fondurile special constituite de ANPC, similar remunerării practicienilor în insolvență din fondurile special create de ORC;
3. Trebuie reanalizată oportunitatea necesității opiniilor unor specialiști care susțin asemenea demersuri.

4. Respectarea DIRECTIVEI (UE) 2020/1828 A PARLAMENTULUI EUROPEAN ȘI A CONSILIULUI din 25 noiembrie 2020 privind acțiunile în reprezentare pentru protecția intereselor colective ale consumatorilor și de abrogare a Directivei 2009/22/CE

La adoptarea Directivei au fost avute în vedere mai multe considerente, respectiv:

- a. O acțiune în reprezentare ar trebui să constituie ***o modalitate efektivă și eficientă de protejare a intereselor colective ale consumatorilor***. Aceasta ar trebui să le permită entităților calificate să acționeze cu scopul de a asigura respectarea de către comercianți a dispozițiilor relevante din dreptul Uniunii și să depășească obstacolele cu care se confruntă consumatorii în acțiunile individuale, cum ar fi obstacolele referitoare la incertitudinea cu privire la drepturile lor și cu privire la mecanismele procedurale disponibile, reticența psihologică de a acționa și rezultatul negativ al punerii în balanță a costurilor preconizate și a beneficiilor acțiunii individuale.
- b. ***Directiva nu ar trebui să înlocuiască mecanismele procedurale naționale existente pentru protecția intereselor colective sau individuale ale consumatorilor. Ținând seama de tradițiile juridice naționale, directiva ar trebui să lase la latitudinea statelor membre să aleagă dacă să conceapă mecanismul procedural pentru acțiuni în reprezentare, impus de prezenta directivă, ca parte a unui mecanism procedural existent sau a unui nou mecanism procedural pentru măsuri colective de încetare sau pentru măsuri colective reparatorii, ori ca mecanism procedural distinct, cu condiția ca cel puțin un mecanism procedural național pentru acțiuni în reprezentare să fie conform cu prezenta directivă.*** De exemplu, prezenta directivă nu ar trebui să împiedice statele membre să adopte acte legislative privind acțiunile în vederea obținerii unei decizii de constatare din partea unei instanțe sau a unei autorități administrative, chiar dacă prezenta directivă nu prevede norme privind astfel de acțiuni. Dacă la nivel național există mecanisme procedurale suplimentare față de mecanismul procedural impus de prezenta directivă, entitatea calificată ar trebui să poată alege mecanismul procedural la care să recurgă.
- c. ***În conformitate cu principiul autonomiei procedurale, prezenta directivă nu ar trebui să conțină dispoziții privind fiecare aspect al procedurii aferente acțiunilor în reprezentare.*** În consecință, este de competența statelor membre să stabilească norme, de exemplu privind admisibilitatea, elementele de probă sau căile de atac aplicabile acțiunilor în reprezentare. Astfel, statele membre ar trebui să decidă, de exemplu, cu privire la gradul necesar de similitudine a cererilor individuale sau la numărul minim de consumatori vizați de o acțiune în reprezentare pentru obținerea de măsuri reparatorii în scopul admiterii cauzei ca acțiune în reprezentare. Asemenea norme naționale nu ar trebui să împiedice funcționarea efektivă a mecanismului procedural pentru acțiuni în reprezentare impus de prezenta directivă. În conformitate cu principiul nediscriminării, cerințele de admisibilitate

aplicabile acțiunilor în reprezentare transfrontaliere concrete nu ar trebui să difere de cele aplicate acțiunilor în reprezentare interne concrete. O decizie de declarare a inadmisibilității unei acțiuni în reprezentare nu ar trebui să afecteze drepturile consumatorilor vizați de acțiune.

- d. Niciun criteriu aplicat pentru desemnarea entităților calificate pentru acțiunile interne sau transfrontaliere în reprezentare nu ar trebui să împiedice funcționarea efectivă a acțiunilor în reprezentare prevăzute în prezenta directivă.

Prezenta analiză presupune luarea în considerare a câtorva texte din directivă, copiată de propunător și neadaptată realităților juridice și tradițiilor procedurale naționale:

Art. 1

(2) Prezenta directivă nu împiedică statele membre să adopte sau să mențină în vigoare mijloace procedurale pentru protejarea intereselor colective ale consumatorilor la nivel național. Cu toate acestea, statele membre se asigură că cel puțin un mecanism procedural care permite entităților calificate să introducă acțiuni în reprezentare în scopul atât al măsurilor de încetare, cât și al măsurilor reparatorii este în conformitate cu prezenta directivă. Punerea în aplicare a prezentei directive nu poate constitui un temei pentru reducerea protecției consumatorilor în domeniile reglementate de actele juridice enumerate în anexa I.

(3) Entitățile calificate sunt libere să aleagă orice mijloc procedural care le este disponibil în temeiul dreptului Uniunii sau al dreptului intern în vederea protejării intereselor colective ale consumatorilor.

La o analiză atentă a textului Directivei, se poate trage câteva concluzii care ar trebui implementate prin legislația internă, și anume:

- mijloace procedurale pentru protejarea intereselor colective ale consumatorilor la nivel național pot fi păstrate, dacă acestea nu vin în contradicție cu scopul declarat al Directivei;
- statele membre trebuie să se asigure că există un mecanism procedural care permite entităților calificate să introducă acțiuni în reprezentare în scopul atât al măsurilor de încetare, cât și al măsurilor reparatorii. Propunerea legislativă analizată nu optimizează aceste mecanisme, ci din contră, oferă mai puține măsuri efective de protejare a drepturilor și intereselor consumatorilor;
- Directiva nu poate constitui un temei pentru reducerea protecției consumatorilor în domeniile reglementate de actele juridice enumerate în anexa I. Propunerea legislativă analizată, prin soluțiile propuse, este de natură a reduce sau minimaliza protecția consumatorilor: consacră o reprezentare judiciară necalificată sau slab calificată, afectează dreptul al apărare în sens tehnic, prin mandatar avocat, creează situații discriminatorii, îngreunează procedura judiciară în această materie și creează „conflicte de legi” care vor afecta predictibilitatea și previzibilitatea textului legal.

Art. 10

(1) Statele membre se asigură că, în cazul în care o acțiune în reprezentare pentru obținerea de măsuri reparatorii este finanțată de un terț, în măsura în care acest lucru este permis în conformitate cu dreptul intern, sunt evitate conflictele de interese și că finanțarea de către terți care au un interes economic în introducerea sau în rezultatul acțiunii în reprezentare pentru obținerea de măsuri reparatorii nu îndepărtează acțiunea în reprezentare de protecția intereselor colective ale consumatorilor.

Art. 20

(3) Statele membre pot stabili norme care să le permită entităților calificate să solicite consumatorilor care și-au exprimat consimțământul de a fi reprezentați de o entitate calificată într-o anumită acțiune în reprezentare pentru obținerea de măsuri reparatorii să achite taxe modice de înscriere sau taxe similare pentru participarea la respectiva acțiune în reprezentare.

De asemenea, coroborând dispozițiile art. 4 alin. (5) și (5) din Directiva (UE) 2020/1828 cu prevederile paragrafului (70) din aceeași directivă rezultă că legiuitorul național poate stabili un criteriu suplimentar pentru desemnarea unei entități calificate constând în aceea că:

“- entitatea face dovada faptului că are capacitatea de a proteja interesele consumatorilor în cadrul acțiunilor în reprezentare prin asistența juridică calificată în raport de drepturile și interesele legitime ale consumatorilor;”

De subliniat faptul că singura modalitate legitimă prin care o entitate calificată poate face această dovada este reprezentată de **existența unei colaborări cu o formă de exercitare a profesiei de avocat prin raportare la art. 28 alin. (1) din Legea nr. 51/1995 pentru organizarea și exercitarea profesiei de avocat, republicată** care prevăd faptul că avocatul are dreptul să reprezinte interesele unei persoane fizice.

Ca urmare, apreciem că este în interesul consumatorilor și se justifică pe deplin **completarea proiectului de act normativ** după cum urmează:

a). Introducerea la **art. 4 alin. (3) a literei g)** cu următorul conținut:

“g) entitatea face dovada faptului că are capacitatea de a proteja interesele consumatorilor în cadrul acțiunilor în reprezentare prin asistența juridică calificată, asigurată prin avocați, în raport de drepturile și interesele legitime ale consumatorilor”

b). Introducerea la **art. 4 alin. (4) a literei e)** cu următorul conținut:

“e) entitatea face dovada faptului că are capacitatea de a proteja interesele consumatorilor în cadrul acțiunilor în reprezentare prin asistența juridică calificată, asigurată prin avocați, în raport de drepturile și interesele legitime ale consumatorilor”.

Alte observații:

- Legitimitatea procesuală a entităților calificate este reglementată în art. 37 Cod de procedură civilă.

- Necesitatea adoptării unor norme metodologice de către autoritățile și organismele publice cu privire la desemnarea, retragerea și evaluarea entităților calificate.”

CONCLUZIE:

Proiectul de lege analizat încalcă dispoziții care reglementează organizarea și exercitarea profesiei de avocat, încalcă dispoziții procedurale care reglementează desfășurarea procesului judiciar civil român, discriminând și afectând egalitatea cetățeanului în fața legii. Protecția juridică de care trebuie să beneficieze consumatorul, considerat persoană vulnerabilă, nu trebuie să între în conflict cu principii tradiționale din dreptul intern. În plus, există și alte categorii de persoane vulnerabile care nu se bucură de același tratament preferențial.

În acest sens, similar cu Baroul București, UNBR solicită ca la analizarea proiectului de lege să fie implicați și reprezentanți ai Corpului Profesional al Avocaților, pentru punerea de acord a proiectului cu observațiile și amendamentele sus indicate.

Vă mulțumim pentru cooperare!
Cu deosebită considerație,

Președintele UNBR
Av. dr. Traian-Cornel Briciu

2. Punct de vedere UNBR, transmis Comisiei juridice, de numiri, disciplină, imunități și validări a Senatului, cu privire la Propunerea legislativă pentru modificarea și completarea Legii cu privire la actele de stare civilă nr.119/1996 (L293/2023)

170-AUT-2023

19.06.2023

**Către: Senat - Comisia juridică, de numiri, disciplină, imunități și validări
Domnului Președinte Cristian-Augustin NICULESCU-ȚĂGÂRLAȘ
com.juridica@senat.ro ; cristian.niculescu-taqarlas@senat.ro**

Stimate domnule Președinte,

În urma analizării de către Uniunea Națională a Barourilor din România (UNBR) a solicitării dumneavoastră nr. XIX/124/07.06.2023 prin care ați solicitat punctul de vedere al UNBR cu privire la Propunerea legislativă pentru modificarea și completarea Legii cu privire la actele de stare civilă nr.119/1996 ([L293/2023](#)), vă remitem punctul de vedere formulat de Institutul Național pentru Pregătirea și Perfecționarea Avocaților (INPPA)

ASPECTE PREALABILE

La Senatul României a fost înregistrată Propunerea legislativă pentru modificarea și completarea Legii cu privire la actele de stare civilă nr.119/1996 (L293/2023), propunere care se află în procedura parlamentară de adoptare.

Inițiatorii acestui proiect de act normativ au avut în vedere o serie de considerente inserate ca atare, în Expunerea de motive, printre care amintim:

- avocatul este indispensabil justiției și justițiabililor și are sarcina de a apăra drepturile și interesele acestora;

- în exercitarea profesiei, avocatul are dreptul să asiste și să reprezinte persoanele fizice și juridice în fața autorităților și instituțiilor publice, care au la rândul lor obligația de a permite și de a asigura avocatului desfășurarea nestingherită a activităților sale, în condițiile legii;
- în ciuda faptului că avocatul este un profesionist al dreptului, de cele mai multe ori legiuitorul îl omite din categoria profesioniștilor care pot să-și exercite atribuțiile fără a fi necesară o procură specială dată de un notar public;
- prin Legea nr. 208/2020 care a modificat Legea nr. 119/1996 cu privire la actele de stare civilă, avocatului i-a fost conferit dreptul de a solicita în numele clientului, în baza împuternicirii avocațiale, eliberarea certificatelor de stare civilă și a extraselor multilingve ale actelor de stare civilă;
- prin acordarea dreptului avocatului de a reprezenta cetățeanul în raport cu autoritățile și instituțiile publice în baza împuternicirii avocațiale se debirocratizează și relația dintre cetățean și stat;
- este ilogic să-i oferi avocatului dreptul de a solicita eliberarea unui certificat de stare civilă sau a unui extras multilingv în baza împuternicirii avocațiale, dar pentru toate celelalte cereri pe care ar putea să le depună în numele clientului, să aibă nevoie de o procură specială;
- oferind avocatului dreptul de a-și reprezenta clientul în baza împuternicirii avocațiale, se ușurează și munca funcționarilor serviciilor de stare civilă, avocatul fiind un profesionist al dreptului care cunoaște și înțelege mult mai bine dispozițiile și implicațiile legii.

Această propunere legislativă a fost avizată favorabil (cu observația și propuneri) de Consiliul Legislativ. De asemenea, există un aviz favorabil și din partea Consiliului economic și Social.

ANALIZAREA PROBLEMATICII SESIZATE

Proiectul de act normativ analizat modifică și completează, în parte, Legea nr. 119/1996 cu privire la actele de stare civilă, republicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 339 din 18 mai 2012.

I. Astfel, prin punctul nr. 1 din proiectul de lege se modifică art. 413 alineatul (1) din Legea nr. 119/1996 cu privire la actele de stare civilă în sensul că : *„persoana care solicită schimbarea numelui pe cale administrativă depune cerere, personal sau prin împuternicit cu procură specială, precum și prin avocat împuternicit de către titular, de către reprezentanții legali ai acestuia sau de către persoanele îndreptățite, după caz, în baza împuternicirii avocațiale emise cu respectarea prevederilor Legii nr. 51/1995 pentru organizarea și exercitarea profesiei de avocat, republicată, cu modificările și completările ulterioare, la serviciul public comunitar local de evidență a persoanelor sau, după caz, la primăria unității administrativ-teritoriale în a cărei/cărei rază teritorială își are domiciliul sau a avut ultimul domiciliu, în cazul cetățenilor români cu domiciliul în străinătate. Cetățenii români care nu au avut niciodată domiciliul în România depun cererea la Direcția Publică de Evidență a Persoanelor și Stare Civilă a Sectorului 1 al Municipiului București”.*

Prin această modificare se prevede, suplimentar, posibilitatea pentru partea interesată care solicită schimbarea numelui pe cale administrativă, să fi reprezentată/asistată, în fața organelor de stare civilă abilitate în acest sens, *„și prin avocat împuternicit de către titular, de către reprezentanții legali ai acestuia sau de către persoanele îndreptățite, după caz, în baza împuternicirii avocațiale emise cu respectarea prevederilor Legii nr. 51/1995 pentru organizarea și exercitarea profesiei de avocat”.*

Această completare la lege este oportună având în vedere că avocatul – profesionist al dreptului și partener indispensabil al justiției, potrivit legii (art. 38 alin. 1 din Legea nr. 51/1995) – se va legitima

numai în baza împuternicirii avocațiale (și nu în temeiul unei procuri autentice). Această activitate de asistare/reprezentare vizează materia actelor de stare civilă, acte care sunt autentice potrivit art.1 din Legea nr. 119/1996. În consecință, fără această completare adusă legii, și avocatul este obligat să-și justifice calitatea prin procură autentică și nu prin înscrisurile specifice de legitimare prevăzute de Legea nr. 51/1995 și Statutul profesiei de avocat, ceea ce nu s-ar justifica prin raportare la calitatea avocatului de profesionist al dreptului.

Un avocat poate asista și reprezenta persoanele fizice sau juridice interesate în fața autorităților publice cu posibilitatea atestării identității părților, a conținutului și a datei actelor încheiate (art. 3 alin. 1 lit. d din Legea nr. 51/1995), în temeiul unui contract încheiat în formă scrisă, care dobândește dată certă prin înregistrarea în registrul oficial de evidență (art. 28 alin. 1 din Legea nr. 51/1995), iar în baza acestui contract, avocatul se legitimează față de terți prin împuternicirea avocațială (art. 126 alin. 1 din Statutul profesiei de avocat). Totodată, înscrisurile întocmite de avocat pentru organizarea activității și legitimarea sa față de terți au forță probantă deplină până la înscrierea în fals (art. 239 alin. 1 din Statutul profesiei de avocat).

Având în vedere aceste texte legale și statutare, modificarea legislativă preconizată este oportună și firească prin raportare la calitatea și statutul avocatului într-o societate democratică, așa cum acestea sunt definite de lege.

II. Prin punctul nr. 2 din propunerea legislativă analizată se propune ca la articolul 413 alineatul (2), după litera g) din Legea nr. 119/1996 să se introducă o nouă literă, lit. h) cu următorul cuprins: „*h) împuternicirea avocațială, copia legitimației de avocat, vizată la zi, și copia actului de identitate al avocatului, în cazul în care schimbarea numelui este solicitată prin avocat*” h) *împuternicirea avocațială, copia legitimației de avocat, vizată la zi, și copia actului de identitate al avocatului, în cazul în care schimbarea numelui este solicitată prin avocat*”.

Art. 413 alin. 2 din Legea nr. 119/1996 reglementează actele ce trebuie să însoțească cererea motivată de schimbare a numelui. În cazul în care această cerere se face prin avocat, ar fi necesară, potrivit propunerii legislative, anexarea și a „împuternicirii avocațiale, a copiei legitimației de avocat, vizată la zi, și ei copia actului de identitate al avocatului”.

Având în vedere modificarea de la punctul nr. 1 al proiectului de act normativ prin care se permite dovada calității de avocat, în condițiile legii speciale, este firească și obligatorie anexarea împuternicirii avocațiale, emise în acest sens.

În ceea ce privește depunerea, în copie, legitimației de avocat și a copiei de pe actul de identitate al avocatului, opinăm că aceste formalități nu sunt necesare și nu sunt nici în conformitate cu dispozițiile legale în materie. Așa cum am menționat la punctul anterior, un avocat poate asista și reprezenta persoanele fizice sau juridice interesate în fața autorităților publice cu posibilitatea atestării identității părților, a conținutului și a datei actelor încheiate (art. 3 alin. 1 lit. d din Legea nr. 51/1995), în temeiul unui contract încheiat în formă scrisă, care dobândește dată certă prin înregistrarea în registrul oficial de evidență (art. 28 alin. 1 din Legea nr. 51/1995), iar în baza acestui contract, avocatul se legitimează față de terți prin împuternicirea avocațială (art. 126 alin. 1 din Statutul profesiei de avocat). Deci legitimarea față de terți, inclusiv față de autorități publice se face numai în temeiul împuternicirii avocațiale care face și proba până la înscrierea în fals.

Legitimația de avocat are un rol predefinit de lege și un scop clar conturat: „*avocatul are obligația să poarte insignă și să dețină legitimație de avocat, cu care se identifică în fața instanțelor judecătorești, a organelor de urmărire penală, a autorităților cu atribuții jurisdicționale, a notarilor publici și a executorilor judecătorești, a organelor administrației publice și a instituțiilor publice, precum și a altor persoane juridice și fizice, inclusiv în fața avocaților, cu care intră în contact în exercitarea activităților sale*” (art. 237 alin. 1 din Statutul profesiei de avocat). Așadar, este firesc și legal ca avocatul să se legitimeze în fața autorității publice cu legitimația de avocat, dar o anexare a copiei de pe aceasta este inutilă și reprezintă un formalism suplimentar care nu este necesar.

De asemenea, atunci când avocatul asistă/reprezintă o parte într-o procedură de schimbare de nume, acesta exercită o activitate profesională specifică și nu acționează în calitate de mandatar persoană fizică, ceea ce înseamnă că nu se impune și anexarea unei copii de pe actul de identitate al avocatului.

Așa cum prevede art. 237 alin. 1 din Statut, legitimarea avocatului se face cu legitimația specifică și nu cu actul propriu de identitate.

Având în vedere aceste aspecte, propunem eliminarea obligativității anexării în copie de legitimației de avocat și a actului de identitate al avocatului.

III. La punctul nr. 3 din propunerea legislativă se menționează că articolul 4117 alineatul (2) din Legea nr. 119/1996 se modifică și va avea următorul cuprins: „*(2) Cererea se depune personal sau prin împuternicit cu procură specială, precum și prin avocat împuternicit de către titular, de către reprezentanții legali ai acestuia sau de către persoanele îndreptățite, după caz, în baza împuternicirii avocațiale emise cu respectarea prevederilor Legii nr. 51/1995 pentru organizarea și exercitarea profesiei de avocat, republicată, cu modificările și completările ulterioare, la serviciul public comunitar local de evidență a persoanelor/primăria unității administrativ-teritoriale care are în păstrare registrul de stare civilă și se aprobă/se respinge de către primar*”.

Articolul 4117 din Legea nr. 119/1996 vizează ipoteza în care persoana al cărei nume de familie sau prenume a fost înregistrat în actele de stare civilă române tradus în altă limbă decât cea maternă ori cu ortografia altei limbi poate cere înscrierea, prin mențiune pe aceste acte, a numelui de familie ori a prenumelui, tradus sau cu ortografia limbii materne, la rubricile care îl privesc pe titular și/sau la cele privind părinții. Și în această procedură cererea se va depune „și prin avocat împuternicit de către titular, de către reprezentanții legali ai acestuia sau de către persoanele îndreptățite, după caz, în baza împuternicirii avocațiale emise cu respectarea prevederilor Legii nr. 51/1995 pentru organizarea și exercitarea profesiei de avocat”.

Această propunere este oportună și firească prin raportare la statutul legal al avocatului și permite acestuia reprezentarea prin înscrierile speciale prevăzute de lege, respectiv împuternicirea avocațială.

În același timp, având în vedere similitudinea ipotezelor de reglementare, opinăm că sunt valabile aceleași observații ca cele detaliate la punctul I din prezentul material.

IV. La punctul nr. 4 din propunerea legislativă se menționează că articolul 44 alineatul (1) din Legea nr. 119/1996 se modifică și va avea următorul cuprins: „*(1) Cererile de înscriere a modificărilor intervenite în statutul civil al persoanei sau cu privire la nume ori ca urmare a rectificării actelor de stare civilă, produse în străinătate, precum și cu privire la regimul matrimonial ales în fața autorităților/instituțiilor*

străine competente se depun personal sau prin împuternicit cu procură specială, precum și prin avocat împuternicit de către titular, de către reprezentanții legali ai acestuia sau de către persoanele îndreptățite, după caz, în baza împuternicirii avocațiale emise cu respectarea prevederilor Legii nr. 51/1995 pentru organizarea și exercitarea profesiei de avocat, republicată, cu modificările și completările ulterioare, la serviciul public comunitar local de evidență a persoanelor/primăria unității administrativ-teritoriale care are în păstrare actul pe marginea căruia urmează să se opereze mențiunea; modificările se înscriu de ofițerul de stare civilă prin mențiune pe actele de stare civilă, cu aprobarea șefului serviciului public comunitar județean de evidență a persoanelor/directorului D.G.E.P.M.B.”

Articolul 44 din Legea nr. 119/1996 vizează cererile de înscriere a modificărilor intervenite în statutul civil al persoanei sau cu privire la nume ori ca urmare a rectificării actelor de stare civilă, produse în străinătate, precum și cu privire la regimul matrimonial ales în fața autorităților/instituțiilor străine competente. Și în această procedură cererea se va depune „și prin avocat împuternicit de către titular, de către reprezentanții legali ai acestuia sau de către persoanele îndreptățite, după caz, în baza împuternicirii avocațiale emise cu respectarea prevederilor Legii nr. 51/1995 pentru organizarea și exercitarea profesiei de avocat”.

Această propunere este oportună și firească prin raportare la statutul legal al avocatului și permite acestuia reprezentarea prin înscrisurile speciale prevăzute de lege, respectiv împuternicirea avocațială.

În același timp, având în vedere similitudinea ipotezelor de reglementare, opinăm că sunt valabile aceleași observații ca cele detaliate la punctul I din prezentul material.

V. La punctul nr. 5 din propunerea legislativă se menționează că articolul 44 alineatul (12) din Legea nr. 119/1996 se modifică și va avea următorul cuprins: „(12) *Începând cu data prevăzută la art. 2 alin. (4), cererile de înscriere a modificărilor intervenite în statutul civil sau cu privire la nume ori ca urmare a rectificării actelor de stare civilă, produse în străinătate, precum și cu privire la regimul matrimonial ales în fața autorităților/instituțiilor străine competente se soluționează de către ofițerul de stare civilă din cadrul serviciului public comunitar local de evidență a persoanelor/primăria unității administrativ-teritoriale care are în păstrare actul pe marginea căruia urmează să se opereze mențiunea, cu aprobarea șefului serviciului public comunitar județean de evidență a persoanelor/directorului D.G.E.P.M.B.; cererile se depun la oricare serviciu public comunitar local de evidență a persoanelor/primărie a unității administrativ-teritoriale, personal sau prin împuternicit cu procură specială, precum și prin avocat împuternicit de către titular, de către reprezentanții legali ai acestuia sau de către persoanele îndreptățite, după caz, în baza împuternicirii avocațiale emise cu respectarea prevederilor Legii nr. 51/1995 pentru organizarea și exercitarea profesiei de avocat, republicată, cu modificările și completările ulterioare”.*

Și în această procedură cererea se va depune „și prin avocat împuternicit de către titular, de către reprezentanții legali ai acestuia sau de către persoanele îndreptățite, după caz, în baza împuternicirii avocațiale emise cu respectarea prevederilor Legii nr. 51/1995 pentru organizarea și exercitarea profesiei de avocat”.

Această propunere este oportună și firească prin raportare la statutul legal al avocatului și permite acestuia reprezentarea prin înscrisurile speciale prevăzute de lege, respectiv împuternicirea avocațială.

În același timp, având în vedere similitudinea ipotezelor de reglementare, opinăm că sunt valabile aceleași observații ca cele detaliate la punctul I din prezentul material.

VI. La punctul nr. 6 din propunerea legislativă se menționează că articolul 44 alineatul (2) din Legea nr. 119/1996 se modifică și va avea următorul cuprins: *„(2) Cererile depuse personal sau prin împuternicit cu procură specială, precum și prin avocat împuternicit de către titular, de către reprezentanții legali ai acestuia sau de către persoanele îndreptățite, după caz, în baza împuternicirii avocațiale emise cu respectarea prevederilor Legii nr. 51/1995 pentru organizarea și exercitarea profesiei de avocat, republicată, cu modificările și completările ulterioare, la misiunile diplomatice sau oficiile consulare de carieră ale României privind înscrierea modificărilor intervenite în statutul civil sau cu privire la nume ori ca urmare a rectificării actelor de stare civilă, produse în străinătate, precum și cu privire la regimul matrimonial ales în fața autorităților/instituțiilor străine competente se aprobă și se înscriu prin mențiune pe actele de stare civilă de către D.E.P.A.B.D.”*

Și în această procedură (cererile depuse la misiunile diplomatice sau oficiile consulare de carieră ale României privind înscrierea modificărilor intervenite în statutul civil sau cu privire la nume ori ca urmare a rectificării actelor de stare civilă, produse în străinătate, precum și cu privire la regimul matrimonial ales în fața autorităților/instituțiilor străine competente) cererea se va depune „și prin avocat împuternicit de către titular, de către reprezentanții legali ai acestuia sau de către persoanele îndreptățite, după caz, în baza împuternicirii avocațiale emise cu respectarea prevederilor Legii nr. 51/1995 pentru organizarea și exercitarea profesiei de avocat”.

Această propunere este oportună și firească prin raportare la statutul legal al avocatului și permite acestuia reprezentarea prin înscrisurile speciale prevăzute de lege, respectiv împuternicirea avocațială.

În același timp, având în vedere similitudinea ipotezelor de reglementare, opinăm că sunt valabile aceleași observații ca cele detaliate la punctul I din prezentul material.

VII. La punctul nr. 7 din propunerea legislativă se menționează că articolul 44 alineatul (4) din Legea nr. 119/1996 se modifică și va avea următorul cuprins: *„(4) Cetățeanul român este obligat ca, în termen de 6 luni de la înregistrarea în străinătate a modificărilor intervenite în statutul civil sau cu privire la nume, să solicite, personal sau prin împuternicit cu procură specială, precum și prin avocat împuternicit de către titular, de către reprezentanții legali ai acestuia sau de către persoanele îndreptățite, după caz, în baza împuternicirii avocațiale emise cu respectarea prevederilor Legii nr. 51/1995 pentru organizarea și exercitarea profesiei de avocat, republicată, cu modificările și completările ulterioare, înscrierea mențiunilor în registrele de stare civilă române”.*

Și în această procedură (înscrierea mențiunilor în registrele de stare civilă române) cererea se va depune „și prin avocat împuternicit de către titular, de către reprezentanții legali ai acestuia sau de către persoanele îndreptățite, după caz, în baza împuternicirii avocațiale emise cu respectarea prevederilor Legii nr. 51/1995 pentru organizarea și exercitarea profesiei de avocat”.

Această propunere este oportună și firească prin raportare la statutul legal al avocatului și permite acestuia reprezentarea prin înscrisurile speciale prevăzute de lege, respectiv împuternicirea avocațială.

În același timp, având în vedere similitudinea ipotezelor de reglementare, opinăm că sunt valabile aceleași observații ca cele detaliate la punctul I din prezentul material.

VIII. La punctul nr. 8 din propunerea legislativă se menționează că articolul 46 alineatul (2) din Legea nr. 119/1996 se modifică și va avea următorul cuprins: *„(2) În situația în care ulterior s-a încuviințat purtarea numelui de familie al părintelui față de care s-a stabilit filiația, mențiunea se înscrie și pe actele*

de naștere ale copiilor minori, iar în cazul copiilor majori, numai la cererea acestora, depusă personal sau prin împuternicit cu procură specială, precum și prin avocat împuternicit de către titular, de către reprezentanții legali ai acestuia sau de către persoanele îndreptățite, după caz, în baza împuternicirii avocațiale emise cu respectarea prevederilor Legii nr. 51/1995 pentru organizarea și exercitarea profesiei de avocat, republicată, cu modificările și completările ulterioare”.

Și în această procedură (purtarea numelui de familie al părintelui față de care s-a stabilit filiația) cererea se va depune „și prin avocat împuternicit de către titular, de către reprezentanții legali ai acestuia sau de către persoanele îndreptățite, după caz, în baza împuternicirii avocațiale emise cu respectarea prevederilor Legii nr. 51/1995 pentru organizarea și exercitarea profesiei de avocat”.

Această propunere este oportună și firească prin raportare la statutul legal al avocatului și permite acestuia reprezentarea prin înscrisurile speciale prevăzute de lege, respectiv împuternicirea avocațială.

În același timp, având în vedere similitudinea ipotezelor de reglementare, opinăm că sunt valabile aceleași observații ca cele detaliate la punctul I din prezentul material.

IX. La punctul nr. 9 din propunerea legislativă se menționează că articolul 47 din Legea nr. 119/1996 se modifică și va avea următorul cuprins: *„desfacerea, anularea sau constatarea nulității adopției, dispusă prin hotărâre judecătorească definitivă, se înscrie, prin mențiune, pe actul de naștere inițial, pe cel întocmit în urma adopției și, după caz, pe actul de căsătorie și pe actele de naștere ale copiilor minori ai celui adoptat, iar în cazul copiilor majori, numai la cererea acestora. Mențiunea se înscrie, din oficiu sau la cererea persoanei interesate, personal sau prin împuternicit cu procură specială, precum și prin avocat împuternicit de către titular, de către reprezentanții legali ai acestuia sau de către persoanele îndreptățite, după caz, în baza împuternicirii avocațiale emise cu respectarea prevederilor Legii nr. 51/1995 pentru organizarea și exercitarea profesiei de avocat, republicată, cu modificările și completările ulterioare, pe baza hotărârii judecătorești definitive”.*

Și în această procedură (mențiune cu privire la desfacerea, anularea sau constatarea nulității adopției, dispusă prin hotărâre judecătorească definitivă) cererea se va depune „și prin avocat împuternicit de către titular, de către reprezentanții legali ai acestuia sau de către persoanele îndreptățite, după caz, în baza împuternicirii avocațiale emise cu respectarea prevederilor Legii nr. 51/1995 pentru organizarea și exercitarea profesiei de avocat”.

Această propunere este oportună și firească prin raportare la statutul legal al avocatului și permite acestuia reprezentarea prin înscrisurile speciale prevăzute de lege, respectiv împuternicirea avocațială.

În același timp, având în vedere similitudinea ipotezelor de reglementare, opinăm că sunt valabile aceleași observații ca cele detaliate la punctul I din prezentul material.

X. La punctul nr. 10 din propunerea legislativă se menționează că articolul 48 din Legea nr. 119/1996 se modifică și va avea următorul cuprins: *„încetarea căsătoriei prin decesul sau prin declararea judecătorească a morții unuia dintre soți, constatarea nulității, anularea sau desfacerea căsătoriei se înscrie prin mențiune pe actul de căsătorie și pe cele de naștere ale foștilor soți. Mențiunea se înscrie, din oficiu, pe baza comunicării primite de la ofițerul de stare civilă care a întocmit actul de deces, a hotărârii judecătorești definitive, a certificatului de divorț transmis de ofițerul de stare civilă sau de notarul public ori la cererea persoanei interesate, personal sau prin împuternicit cu procură specială, precum și prin avocat împuternicit de către titular, de către reprezentanții legali ai acestuia sau de către persoanele*

îndreptățite, după caz, în baza împuternicirii avocațiale emise cu respectarea prevederilor Legii nr. 51/1995 pentru organizarea și exercitarea profesiei de avocat, republicată, cu modificările și completările ulterioare”.

Și în această procedură (mențiune cu privire la încetarea căsătoriei prin decesul sau prin declararea judecătorească a morții unuia dintre soți, constatarea nulității, anularea sau desfacerea căsătoriei) cererea se va depune „și prin avocat împuternicit de către titular, de către reprezentanții legali ai acestuia sau de către persoanele îndreptățite, după caz, în baza împuternicirii avocațiale emise cu respectarea prevederilor Legii nr. 51/1995 pentru organizarea și exercitarea profesiei de avocat”.

Această propunere este oportună și firească prin raportare la statutul legal al avocatului și permite acestuia reprezentarea prin înscrierile speciale prevăzute de lege, respectiv împuternicirea avocațială.

În același timp, având în vedere similitudinea ipotezelor de reglementare, opinăm că sunt valabile aceleași observații ca cele detaliate la punctul I din prezentul material.

XI. În fine, la punctul nr. 11 din propunerea legislativă se menționează că articolul 54 alineatul (13) din Legea nr. 119/1996 se modifică și va avea următorul cuprins: „(13) începând cu data prevăzută la art. 2 alin. (4), cererea prevăzută la alin. (1) se soluționează de serviciul public comunitar local de evidență a persoanelor sau de ofițerul de stare civilă din cadrul primăriei unității administrativ teritoriale competente să întocmească actul. În situațiile prevăzute la art. 52 lit. b), cererea se soluționează de serviciul public comunitar local de evidență a persoanelor sau de ofițerul de stare civilă din cadrul primăriei unității administrativ-teritoriale pe a cărei rază se află domiciliul persoanei interesate. Cererile se depun la oricare serviciu public comunitar local de evidență a persoanelor/primărie a unității administrativ-teritoriale, personal sau prin împuternicit cu procură specială, precum și prin avocat împuternicit de către titular, de către reprezentanții legali ai acestuia sau de către persoanele îndreptățite, după caz, în baza împuternicirii avocațiale emise cu respectarea prevederilor Legii nr. 51/1995 pentru organizarea și exercitarea profesiei de avocat, republicată, cu modificările și completările ulterioare”

Și în această procedură (reconstituire sau de întocmire ulterioară a unui act de stare civilă) cererea se va depune „și prin avocat împuternicit de către titular, de către reprezentanții legali ai acestuia sau de către persoanele îndreptățite, după caz, în baza împuternicirii avocațiale emise cu respectarea prevederilor Legii nr. 51/1995 pentru organizarea și exercitarea profesiei de avocat”.

Această propunere este oportună și firească prin raportare la statutul legal al avocatului și permite acestuia reprezentarea prin înscrierile speciale prevăzute de lege, respectiv împuternicirea avocațială.

În același timp, având în vedere similitudinea ipotezelor de reglementare, opinăm că sunt valabile aceleași observații ca cele detaliate la punctul I din prezentul material.

CONCLUZII

Propunerea legislativă pentru modificarea și completarea Legii cu privire la actele de stare civilă nr.119/1996 (L293/2023) este oportună și vine să confirme rolul și statutul avocatului așa cum este definit de Legea nr. 51/1995 și Statutul profesiei de avocat. Având în vedere că legitimarea avocatului în cadrul procedurilor reglementate de Legea nr. 119/1996 se va realiza exclusiv prin împuternicirea avocațială, este evident că se debirocratizează aceste proceduri, fiind un câștig real pentru persoanele interesate în privința problematicei actelor de stare civilă.

Pentru o bună acuratețe a tehnicii legislative și pentru o justă corelare a dispozițiilor legale menționate în prezentul material, propunem să se analizeze și să se decidă cu privire la toate aceste considerații și observații.

Președintele UNBR
Av. dr. Traian-Cornel Briciu

3. Punct de vedere UNBR, transmis Comisiei juridice, de numiri, disciplină, imunități și validări a Senatului, cu privire la Propunerea legislativă pentru modificarea art. 331 din Legea nr. 134/2010 privind Codul de procedură civilă (L279/2023)

175-AUT-2023

19.06.2023

Către: Senat - Comisia juridică, de numiri, disciplină, imunități și validări
Domnului Președinte Cristian-Augustin NICULESCU-ȚĂGÂRLAȘ
com.juridica@senat.ro ; cristian.niculescu-taqarlas@senat.ro

Stimate domnule Președinte,

În urma analizării de către Uniunea Națională a Barourilor din România (UNBR) a solicitării dumneavoastră nr. XIX/125/07.06.2023 prin care ați solicitat punctul de vedere al UNBR cu privire la propunerea legislativă pentru modificarea art. 331 din Legea nr. 134/2010 privind Codul de procedură civilă ([L279/2023](#)), vă remitem punctul de vedere formulat de Institutul Național pentru Pregătirea și Perfecționarea Avocaților (INPPA).

ASPECTE PRELABILE

La Senatul României a fost înregistrată Propunerea legislativă pentru modificarea art.331 din Legea nr.134/2010 privind Codul de procedură civilă, proiect de act normativ care a primit nr. L279/2023 (propunere legislativă).

Din expunerea de motive privitoare la această inițiativă legislativă rezultă că au fost avute în vedere mai multe considerente care ar justifica, sub aspectul oportunității, acest proiect de act normativ:

- judecarea proceselor civile trebuie realizate într-un termen optim și previzibil;
- administrarea mijlocului de probă referitor la expertiza judiciară prelungeste, uneori, derularea procesului civil, prin raportare la gradul de încărcare al experților desemnați de instanță;
- nu există o comunicare prealabilă desemnării expertului judiciar între instanța de judecată și Biroul Local de Expertiză cu privire la disponibilitatea experților și gradul de încărcare;

- se impune desemnarea aleatorie a experților printr-un sistem informatizat/automatizat Consiliul Economic și Social a avizat favorabil acest proiect de act normativ, iar Consiliul Legislativ a avizat favorabil cu observații și propuneri.

Analizarea propunerii legislative

Prin proiectul de act normativ (L279/2023) se propune ca la articolul 331 din Legea nr. 134/2010 privind Codul de procedură civilă, alineatul (I) să se modifice în sensul: „(I) Dacă părțile nu se învoiesc asupra numirii experților, ei se vor numi de către instanță, în mod aleatoriu, *folosind sistemul informatizat*, din persoanele înscrise în evidența biroului local de expertiză și autorizate, potrivit legii, să efectueze expertize judiciare”.

Această propunere legislativă ar urma să intre în vigoare în termen de 1 an de la data publicării acesteia în Monitorul Oficial al României, iar „în termen de 90 de zile de la publicarea prezentei legi în Monitorul Oficial al României, Ministrul Justiției va emite un ordin cuprinzând normele metodologice privind modalitatea de funcționare a sistemul informatic menționat, care va avea în vedere încărcătura experților în ceea ce privește numărul de expertize judiciare alocate, cu procedura judiciară în raport cu expertul desemnat nefinalizată”.

În forma actuală art. 331 alin. 1 NCPC prevede că „dacă părțile nu se învoiesc asupra numirii experților, ei se vor numi de către instanță, *prin tragere la sorți*, de pe lista întocmită și comunicată de către biroul local de expertiză, cuprinzând persoanele înscrise în evidența sa și autorizate, potrivit legii, să efectueze expertize judiciare”.

Prin propunerea legislativă analizată se introduce un „sistem informatizat” prin intermediul căruia să se facă desemnarea experților judiciari în cauză, sistem ce urmează a înlocui procedura „tragerii la sorți”.

Expertul judiciar desemnat să efectueze o expertiză tehnică în cauză este un participant în cadrul procesului civil și, în acest context, acest expert trebuie să fie neutru și independent. Această neutralitate și independență a expertului este dată, printre altele, de modalitatea aleatorie de desemnare a acestuia.

În consecință, modalitatea aleatorie de desemnare (ori care ar fi procedura concretă de urmat) trebuie să asigure și să facă dovada „formulei de desemnare aleatorie”. În procedura actuală, prin tragere la sorți care se realizează în sala de judecată, este asigurată această cerință esențială, părțile fiind parte în această procedură.

Introducerea unui sistem informatizat de desemnare a experților judiciari poate fi o modalitate modernă, optimă și rapidă de desemnare, însă ar trebui să asigure și să certifice respectarea „desemnării aleatorii”.

În acest context, considerăm că ar trebui avute în vedere următoarele:

- Sistemul informatizat propus trebuie să asigure și să fie apt să facă dovada desemnării aleatorii (aspect care nu este reglementat în proiectul de act normativ);
- Este impropriu și nepredictibil că acest sistem informatizat să facă desemnarea experților în funcție de gradul de încărcare al acestora și de disponibilitatea lor. Plecând de la expunerea de motive și de la conținutul propunerii legislative, este evident că se are în vedere „gradul de încărcare”. Care este limita cu privire la gradul de încărcare care să nu îl facă eligibil pe respectivul expert?;
- Având în vedere că se propune ca desemnarea să se facă în funcție de gradul de încărcare al experților, rezultă că experții care au un număr mai mare de expertize în curs de desfășurare nu vor intra în această formulă de desemnare. În acest caz s-ar putea pune sub semnul întrebării dacă desemnarea mai are sau

nu caracter aleatoriu, având în vedere că anumiți experți vor fi „excluși” de pe listă de sistemul informatizat datorită tocmai „gradului de încărcare”.

- Gradul de încărcare al experților nu ar trebui să fie un fel de neprimire pentru desemnarea acestora, având în vedere și dispozițiile art. 15 din OG nr. 2/2000 care prevede că „efectuarea expertizei tehnice judiciare, dispusă de organele prevăzute la art. 2, este obligatorie, ea neputând fi refuzată decât pentru motive temeinice”. Eventual, numai un o încărcare foarte mare a expertului cu lucrări de expertiză ar putea fi un motiv temeinic, dar nu orice grad de încărcare ar justifica nedesemnarea acestuia. Numai după desemnare, prin raportare la numărul de expertize în curs de desfășurare, complexitatea acestora, complexitatea expertizei în cauza respectivă și disponibilitatea părților cu privire la termenul de depunere al raportului de expertiză ar putea să conducă la concluzia neefectuării expertizei și înlocuirea expertului.

Luând în considerare aspectele mai sus-menționate, se poate concluziona după cum urmează:

- Introducerea unui sistem informatizat care să ajute la desemnarea unui expert judiciar într-o cauză pendentă poate fi o formulă modernă, riguroasă și neutră care ar putea fi aptă să asigure independența și neutralitatea unui expert judiciar care va realiza o expertiză tehnică judiciară;
- Sistemul informatizat propus ca atare în art. 331 alin. 1 NCPC (forma inițiatorului) ar trebui să aibă garanții suficiente și concrete că respectă principiul desemnării aleatorii, garanții care nu ar trebui reglementate la nivelul normelor metodologice emise de Ministrul Justiției (act normativ subsidiar);
- Soluția legislativă actuală (tragere la sorți de către instanță) asigură caracterul aleatoriu și face dovada, pentru părți, în acest sens;
- Un sistem informatizat ar fi necesar și util acestei proceduri, eventual după desemnarea expertului judiciar, după formula clasică (prin tragere la sorți), putând oferi date concrete privind gradul de încărcare al acestuia și disponibilitatea lui (vârstă, condiții de sănătate, specializare, etc.). Rezultatul dat de sistemul informatizat cu privire la aceste aspecte ar putea sta la baza deciziei instanței de judecată și a părților cu privire la menținerea sau nu a acestui expert. Acest aspect ar fi putea fi inserat în art. 331 alin. 2 NCPC care prevede că „încheierea de numire a expertului va stabili obiectivele asupra cărora acesta urmează să se pronunțe, termenul în care trebuie să efectueze expertiza, onorariul provizoriu al expertului și, dacă este cazul, avansul pentru cheltuielile de deplasare. În acest scop, instanța poate fixa o audiere în camera de consiliu, în cadrul căreia va solicita expertului să estimeze costul lucrării ce urmează a fi efectuată, cât și termenul necesar efectuării expertizei. Tot astfel, instanța poate fixa un termen scurt pentru când va solicita expertului să estimeze în scris costul lucrării ce urmează a fi efectuată, cât și termenul necesar efectuării expertizei. Poziția părților va fi consemnată în încheiere. În funcție de poziția expertului și a părților, instanța va fixa termenul de depunere a raportului de expertiză și condițiile de plată a costurilor necesare efectuării expertizei”.

În consecință, propunerea legislativă analizată poate fi oportună dacă se vor avea în vedere observațiile menționate în prezentul material.

Președintele UNBR
Av. dr. Traian-Cornel Briciu

4. Memoriul UNBR, transmis Comisiei pentru cercetarea abuzurilor, combaterea corupției și petiții a Senatului, cu privire la accesul avocaților cu telefoane mobile și alte dispozitive electronice, respectiv mijloace tehnice de înregistrare, comunicare sau stocare în unitățile de poliție

162-CS-2022

18.05.2023

**Către: Comisia pentru cercetarea abuzurilor, corupției și pentru petiții a Camerei Deputaților
Doamnei Președinte Cătănicu Steluța-Gustica**

cp14@cdep.ro

Stimata Doamnă Președinte,

Potrivit, celor decise în ședința Comisiei Permanente a Uniunii Naționale a Barourilor din România (UNBR), vă remitem sesizările înaintate de doamna avocat Teodora Godinca – Herlea și Baroul Cluj cu privire la atitudinea unor organele de cercetare penală care solicită avocatului contractul de asistență juridică, cu solicitarea de a le analiza și de a dispune luarea măsurilor corespunzătoare.

Vă mulțumim!

Cu deosebită considerație,

Secretar general UNBR

Daniel Cismaru

162-CS-2022

18.05.2023

**Către: Comisia pentru cercetarea abuzurilor, corupției și pentru petiții a Camerei Deputaților
Doamnei Președinte Cătănicu Steluța-Gustica**

cp14@cdep.ro

Stimata Doamnă Președinte,

Comisia Permanentă a Uniunii Naționale a Barourilor din România (UNBR) a analizat sesizările înaintate de doamna avocat Teodora Godinca – Herlea și Baroul Cluj cu privire la atitudinea unor organele de cercetare penală care solicită avocatului contractul de asistență juridică.

Comisia Permanentă a observat că Baroul Cluj precum și avocatul petent își întemeiază pozițiile pe aspecte esențiale într-un stat de drept, precum independența avocatului, nesupunerea acestuia unor

presiuni și respectarea secretului profesional. Aceste aspecte depășesc sfera interesului profesiei, fiind chestiuni de interes general.

În acest context, reamintim că:

Potrivit prevederilor art. 11 din Legea nr. 51/1995, republicată pentru organizarea și exercitarea profesiei de avocat: „Avocatul este **dator să păstreze secretul profesional** privitor la orice aspect al cauzei care i-a fost încredințată, cu excepția cazurilor prevăzute expres de lege.”

Conform prevederilor art. 34 alin. 1 și 2 din Legea nr. 51/1995, republicată: „(1) Pentru asigurarea secretului profesional, actele și lucrările cu caracter profesional aflate asupra avocatului sau în cabinetul său **sunt inviolabile**. Percheziționarea avocatului, a domiciliului ori a cabinetului său sau **ridicarea de înscrisuri și bunuri nu poate fi făcută decât de procuror, în baza unui mandat emis în condițiile legii.**

(2) **Sunt exceptate de la măsura ridicării de înscrisuri și de la măsura confiscării:**

a) înscrisurile care conțin comunicări între avocat și clientul său;

b) înscrisurile care conțin consemnări efectuate de către avocat cu privire la aspecte referitoare la apărarea unui client.”

Conform prevederilor art. 38 alin. 5 din Legea nr. 51/1995, republicată:

„(5) Nu constituie abatere disciplinară și **nici nu pot atrage alte forme de răspundere juridică** a avocatului opiniile juridice ale acestuia, exercitarea drepturilor, îndeplinirea obligațiilor prevăzute de lege și **folosirea mijloacelor legale pentru pregătirea și realizarea efectivă a apărării libertăților, drepturilor și intereselor legitime ale clienților săi.**”

Conform prevederilor art. 45 alin. 3 din Legea nr. 51/1995, republicată:

„(3) **Avocatul nu poate fi ascultat ca martor și nu poate furniza relații niciunei autorități sau persoane cu privire la cauza care ia fost încredințată, decât dacă are dezlegarea prealabilă, expresă și scrisă din partea tuturor clienților săi interesați în cauză.**”

Conform prevederilor art. 8 alin. 1-3 și 5 din Statutul profesiei de avocat, republicat:

„(1) Secretul profesional este de **ordine publică**.

(2) Avocatul este **dator să păstreze secretul profesional** privitor la orice aspect al cauzei care i-a fost încredințată.

(3) Avocatul nu poate fi obligat în nicio circumstanță și **de către nicio persoană să divulge secretul profesional**. Avocatul nu poate fi dezlegat de secretul profesional nici de către clientul său și nici de către o altă autoritate sau persoană. Se exceptează însă cazurile în care avocatul este urmărit penal, disciplinar sau atunci **când există o contestație în privința onorariilor convenite, exclusiv pentru necesități stricte pentru apărarea sa.**

(5) Nerespectarea prevederilor prezentului articol constituie **abatere disciplinară gravă.**”

Conform prevederilor art. 10 alin. 1 și 4 din Statutul profesiei de avocat, republicat:

„(1) Orice comunicare sau corespondență profesională între avocați, **între avocat și client**, între avocat și organele profesiei, indiferent de forma în care a fost făcută, **este confidențială**.

(4) Corespondența și informațiile transmise între avocați sau **între avocat și client**, indiferent de tipul de suport, **nu pot fi în niciun caz aduse ca probe în justiție și nici nu pot fi lipsite de caracterul confidențial.**”

Conform prevederilor art. 228 alin. 4 și 5 din Statutul profesiei de avocat, republicat:

„(4) **Actele și lucrările cu caracter profesional sunt inviolabile**. Pentru asigurarea secretului profesional, **avocatul are obligația să se opună** percheziționării domiciliului, a sediului profesional principal, secundar și a biroului de lucru, precum și percheziției corporale, cu privire la actele sau lucrările cu caracter profesional aflate înlocurile sus-menționate ori asupra sa.

(5) **Avocatul este obligat să se opună și ridicării înscrisurilor și bunurilor constând în acte și lucrări cu caracter profesional, dacă nu sunt îndeplinite condițiile art.35 din Lege¹**. Avocatul are obligația ca, de îndată, să îl încunoștințeze despre cele întâmplate pe decanul baroului.”

Ținând cont de cele menționate, în temeiul art. 67 și 68 din Legea nr.51/1995, vă remitem sesizările sus indicare, cu solicitarea de a le analiza și de a dispune luarea măsurilor corespunzătoare pentru respectarea dreptului la apărare.

Vă mulțumim!

Cu deosebită considerație,

Comisia Permanenta a U.N.B.R.

5. Memoriul UNBR, transmis Guvernului, Senatului și Ministerului Finanțelor, privind Proiectul de Ordonanță al Guvernului pentru modificarea și completarea Legii nr. 227/2015 privind Codul fiscal și alte măsuri financiar-fiscale

La anexa 01_07 din Raport.

6. Poziția UNBR, transmisă Agenției Naționale de Integritate (ANI), la solicitarea nr. 21498/28.08.2023, privind efectuarea demersurilor necesare pentru asigurarea respectării și aplicării unitare de către toate barourile membre a prevederilor legale privind acordarea asistenței judiciare gratuite, independent de starea materială a avertizorului, în acord cu prevederile art. 81 din O.U.G. nr. 51/2008 coroborate cu cele ale art. 22 alin. 2 și art. 23 alin. 4 din Legea nr. 361/2022 privind protecția avertizorilor în interes public, având în vedere practica neunitară la nivelul barourilor în ceea ce privește acordarea acestui beneficiu persoanei care întrunește condițiile recunoscute de lege pentru a fi avertizor în interes public

---

¹ În realitate, art. 34, având în vedere renumerotarea Legii nr. 51/1995 la republicare și neactualizarea Statutului cu noua renumerotare

Nr. 242-AUT-2023

Data: 06.09.2023

**UNIUNEA NAȚIONALĂ A BAROURILOR DIN ROMÂNIA
CABINET PREȘEDINTE**

Domnului Președinte Florin-Ionel MOISE

Agencia Națională de Integritate (ANI)

Stimate Domnule Președinte,

Cu referire la solicitarea Dvs. nr. 21498/28.08.2023, înregistrată la Uniunea Națională a Barourilor din România sub nr. 242-AUT-2023/04.09.2023, prin care ne solicitați efectuarea demersurilor necesare pentru asigurarea respectării și aplicării unitare de către toate barourile membre a prevederilor legale privind acordarea asistenței judiciare gratuite, independent de starea materială a avertizorului, în acord cu prevederile art. 8¹ din O.U.G. nr. 51/2008 coroborate cu cele ale art. 22 alin. 2 și art. 23 alin. 4 din Legea nr. 361/2022 privind protecția avertizorilor în interes public, având în vedere practica neunitară la nivelul barourilor în ceea ce privește acordarea acestui beneficiu persoanei care întrunește condițiile recunoscute de lege pentru a fi avertizor în interes public, vă comunicăm că aceasta a fost analizată în ședința Comisiei Permanente a Uniunii Naționale a Barourilor din România și vă comunicăm următoarele:

I. În ceea ce privește asistența judiciară gratuită, Legea nr. 361/2022 reglementează după cum urmează:

- a) Potrivit art. 22 alin. 2 din Legea nr. 361/2022, pentru procedura necontencioasă, *la cererea avertizorului în interes public cercetat disciplinar, în termen de maximum un an de la data raportării, baroul din circumscripția locului de desfășurare a activității avertizorului în interes public asigură asistența judiciară gratuită pe parcursul procedurii disciplinare.*
- b) Potrivit art. 23 alin. 4 din Legea nr. 361/2022, pentru procedura contencioasă pe rolul unei instanțe de judecată, *la cererea avertizorului în interes public care dorește să conteste măsurile prevăzute la art. 22, baroul din circumscripția locului de desfășurare a activității avertizorului în interes public asigură asistența judiciară gratuită.*

Nu există în Legea nr. 361/2022 nicio altă prevedere privind regimul juridic al asistenței judiciare gratuite, ceea ce presupune în mod obligatoriu coroborarea dispozițiilor precitate cu alte prevederi legale în materie, precum și completarea **PROTOCOLULUI** privind stabilirea onorariilor convenite avocaților pentru furnizarea serviciilor de asistență juridică în materie penală, pentru prestarea, în cadrul sistemului de ajutor public judiciar, a serviciilor de asistență judiciară și/sau reprezentare ori de asistență extrajudiciară, precum și pentru asigurarea serviciilor de asistență judiciară privind accesul internațional la justiție în materie civilă și cooperarea judiciară internațională în materie penală **nr. 36290/17.06.2022, nr. 1599/C/17.06.2022 și nr. 173-AUT-2022/17.06.2022**, semnat de Ministerul Justiției, Ministerul

Public - Parchetul General de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție și Uniunea Națională a Barourilor din România.

Asistența judiciară gratuită este reglementată cu titlu general de prevederile Legii nr. 51/1995 republicată, ale Statutului Profesiei de Avocat, ale O.U.G. nr. 51/2008, precum și ale **PROTOCOLULUI** amintit mai sus (disponibil aici: [https://www.unbr.ro/wp-content/uploads/2022/06/173-AUT-2022 Protocol stabilire onorarii Oficiu MJ MP UNBR.pdf](https://www.unbr.ro/wp-content/uploads/2022/06/173-AUT-2022%20Protocol%20stabilire%20onorarii%20Oficiu%20MJ%20MP%20UNBR.pdf)).

II. Legea nr. 51/1995 reglementează după cum urmează (dispoziții relevante):

Potrivit art. 70:

- (1) În cazurile prevăzute de lege, **barourile asigură asistența judiciară în următoarele forme:**
  - b) **în orice alte cauze decât cele penale, ca modalitate de acordare a ajutorului public judiciar, în condițiile legii.**
- (2) În cazuri de excepție, dacă drepturile persoanei lipsite de mijloace materiale ar fi prejudiciate prin întârziere, decanul baroului poate aproba acordarea cu titlu gratuit a asistenței de specialitate juridică.

Potrivit art. 71:

- (1) În cazul în care, potrivit art. 11-19 din Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 51/2008 privind ajutorul public judiciar în materie civilă, aprobată cu modificări și completări prin Legea nr. 193/2008, cu modificările și completările ulterioare, a fost încuviințată cererea de ajutor public judiciar sub forma asistenței prin avocat, cererea împreună cu încheierea de încuviințare se trimit de îndată decanului baroului din circumscripția acelei instanțe.
- (2) **Decanul baroului sau avocatul căruia decanul i-a delegat această atribuție va desemna, în termen de 3 zile, un avocat înscris în Registrul de asistență judiciară, căruia îi transmite, odată cu înștiințarea desemnării, încheierea prevăzută la alin. (1). Decanul baroului are obligația de a comunica și beneficiarului ajutorului public judiciar numele avocatului desemnat. Beneficiarul ajutorului public judiciar poate solicita el însuși desemnarea unui anumit avocat, cu consimțământul acestuia, în condițiile legii.**

Potrivit art. 73:

- (1) Asistența extrajudiciară prevăzută la art. 35 din Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 51/2008, aprobată cu modificări și completări prin Legea nr. 193/2008, cu modificările și completările ulterioare, **se acordă de Serviciul de asistență judiciară constituit la nivelul fiecărui barou, pe baza unei cereri al cărei model se aprobă de Departamentul de coordonare a asistenței judiciare, care va cuprinde mențiuni privind obiectul și natura solicitării de asistență, identitatea, codul numeric personal, domiciliul și starea materială ale solicitantului și ale familiei sale, atașându-se înscrisuri doveditoare ale veniturilor acestuia și ale familiei sale, precum și dovezi cu privire la obligațiile de întreținere sau de plată. Cererea va fi însoțită și de o declarație pe propria răspundere a solicitantului, în sensul de a preciza dacă în cursul ultimelor 12 luni a mai beneficiat de ajutor public judiciar, în ce formă, pentru ce cauză, precum și cuantumul acestui ajutor.**

(5) *În temeiul deciziei de acordare a asistenței extrajudiciare, decanul baroului competent desemnează un avocat din Registrul de asistență judiciară al baroului.*

Potrivit art. 81:

- (1) *Pentru asistența judiciară acordată, avocatul desemnat are dreptul la un onorariu stabilit de organul judiciar, potrivit naturii și volumului activității desfășurate, în limitele sumelor stabilite prin protocolul încheiat între U.N.B.R., Ministerul Justiției și Ministerul Public, precum și la decontarea cheltuielilor de transport dacă activitatea de asistență judiciară se desfășoară într-o altă localitate decât localitatea de domiciliu sau localitatea în care își are sediul profesional. Decontarea cheltuielilor de transport se face pe bază de documente justificative, care au înscrise prețul și data eliberării, cum ar fi: bonul de carburant, legitimațiile de călătorie, biletele de tren, biletele de avion, tichetele, documentele care fac dovada achitării taxelor plătite pe timpul și în legătură cu deplasarea.*
- (2) *Prin actul de încuviințare a asistenței judiciare, organul judiciar stabilește și valoarea provizorie a onorariului avocatului.*

Potrivit art. 84:

- (1) *Onorariile pentru asistența judiciară acordată în oricare dintre formele prevăzute de prezentul capitol se stabilesc prin protocolul încheiat între U.N.B.R., Ministerul Justiției și Ministerul Public.*
- (4) *Fondurile necesare pentru plata onorariilor prevăzute la alin. (1) se asigură din sumele prevăzute la art. 47 din Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 80/2013 privind taxele judiciare de timbru, cu modificările și completările ulterioare.*

III. Statutul Profesiei de Avocat reglementează (dispoziții relevante):

Potrivit art. 6 alin. 3, *orice persoană are dreptul să își aleagă în mod liber avocatul. Nimeni nu poate impune unei persoane un anumit avocat, cu excepția cazurilor privitoare la acordarea asistenței judiciare obligatorii sau dispuse de către organul judiciar, a asistenței judiciare prin avocat ca formă a ajutorului public judiciar și a asistenței gratuite. Orice clauză ori convenție contrară, prohibitivă sau restrictivă este lovită de nulitate absolută.*

Potrivit art. 150:

- (1) *În sensul Legii și al prezentului statut, prin asistență judiciară se înțelege asistența juridică acordată prin avocat.*
- (2) **Barourile asigură asistența judiciară:**
  - b) *în orice alte cauze decât cele penale, ca modalitate de acordare a ajutorului public judiciar, în condițiile legii.*
- (3) *În cazuri de excepție, dacă persoana este lipsită de mijloace materiale, iar drepturile ei ar fi prejudiciate prin întârziere, decanul baroului poate aproba acordarea de asistență judiciară gratuită.*

Potrivit art. 151, *ca formă a ajutorului public judiciar, asistența prin avocat cuprinde:*

1. *asistența extrajudiciară, care include acordarea de consultații în vederea inițierii ori soluționării unui litigiu pentru care legea prevede acordarea ajutorului public judiciar sau, după caz, în vederea inițierii*

unei proceduri judiciare, arbitrale ori administrativ-jurisdicționale în cazurile prevăzute de lege și pregătirea și întocmirea documentelor pentru inițierea unei proceduri judiciare, inclusiv a unei proceduri prealabile obligatorii sau facultative, după caz;

2. asigurarea reprezentării și asistenței procesuale în fața instanțelor judecătorești și a altor organe de jurisdicție, în condițiile legii.

Potrivit art. 152:

(1) În cazul în care, potrivit art. 11-19 din Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 51/2008 privind ajutorul public judiciar în materie civilă, aprobată cu modificări și completări prin Legea nr. 193/2008, a fost încuviințată cererea de ajutor public judiciar sub forma asistenței prin avocat, cererea împreună cu încheierea de încuviințare se trimit de îndată decanului baroului din circumscripția acelei instanțe.

(2) În termen de 3 zile, de la comunicarea încheierii de încuviințare a cererii de ajutor public judiciar, decanul baroului va desemna un avocat înscris în Registrul de asistență judiciară pentru a asigura asistența prin avocat solicitată.

Potrivit art. 163:

(1) Pentru asistența judiciară acordată, avocatul desemnat are dreptul la un onorariu stabilit de organul judiciar, potrivit naturii și volumului activității desfășurate, în limitele sumelor stabilite prin protocolul încheiat între U.N.B.R., Ministerul Justiției și Ministerul Public.

(2) Prin actul de încuviințare a asistenței judiciare, organul judiciar stabilește și valoarea provizorie a onorariului avocatului.

Potrivit art. 166:

(1) Onorariile pentru asistența judiciară acordată în oricare dintre formele prevăzute de prezentul capitol se stabilesc prin protocolul încheiat între U.N.B.R., Ministerul Justiției și Ministerul Public, în condițiile legii.

(2) Fondurile necesare pentru plata onorariilor prevăzute la alin. (1) se asigură potrivit legii.

(4) Onorariile pentru asistența judiciară acordată în oricare dintre formele prevăzute de prezentul capitol la solicitarea organelor administrației publice locale se acordă din fondurile acestor organe, în limitele sumelor stabilite prin protocolul încheiat de fiecare barou cu acestea. În lipsa protocolului sunt aplicabile limitele stabilite prin protocolul prevăzut la art. 84 alin. (1) din Lege.

Potrivit art. 168:

(1) Acordarea asistenței judiciare obligatorii se face numai ca urmare a solicitării motivate din partea instanței, a organului de urmărire penală, a organului de cercetare penală sau a organului administrației publice locale, adresată baroului. Acordarea asistenței judiciare se realizează exclusiv în baza delegației de avocat eliberate de serviciul de asistență judiciară, conform modelului prevăzut în anexa nr. III.

(2) În cazul în care se solicită acordarea asistenței judiciare gratuite de către organele prevăzute la alin. (1), decanul stabilește valoarea onorariului ce va fi suportat de partea care ar cădea în pretenții, având în vedere natura cauzei și valoarea obiectului material al acesteia.

Potrivit art. 170, *avocatul desemnat să acorde asistență judiciară obligatorie are dreptul la onorariu stabilit în condițiile prevăzute la art. 85 din Lege, în raport cu natura și cu dificultatea cauzei.*

IV. O.U.G. nr. 51/2008 reglementează (dispoziții relevante):

Potrivit art. 1, *ajutorul public judiciar reprezintă acea formă de asistență acordată de stat care are ca scop asigurarea dreptului la un proces echitabil și garantarea accesului egal la actul de justiție, pentru realizarea unor drepturi sau interese legitime pe cale judiciară, inclusiv pentru executarea silită a hotărârilor judecătorești sau a altor titluri executorii.*

Potrivit art. 2:

- (1) Prezenta ordonanță de urgență este aplicabilă în toate cazurile în care se solicită ajutor public judiciar în fața instanțelor judecătorești sau a altor autorități cu atribuții jurisdicționale române de către orice persoană fizică având domiciliul sau reședința obișnuită în România sau într-un alt stat membru al Uniunii Europene.*
- (2) Pentru a determina dacă solicitantul are domiciliul pe teritoriul României se aplică legea română. În cazul în care solicitantul nu are domiciliul pe teritoriul României, pentru a se stabili dacă acesta are domiciliul pe teritoriul unui alt stat membru se aplică legea statului membru în cauză.*
- (3) Stabilirea domiciliului sau a reședinței obișnuite se determină în funcție de data depunerii cererii de ajutor public judiciar.*

Potrivit art. 3, *ajutorul public judiciar prevăzut de prezenta ordonanță de urgență se acordă în cauze civile, comerciale, administrative, de muncă și asigurări sociale, precum și în alte cauze, cu excepția celor penale.*

Potrivit art. 6 lit. a), *ajutorul public judiciar se poate acorda în următoarele forme: plata onorariului pentru asigurarea reprezentării, asistenței juridice și, după caz, a apărării, printr-un avocat numit sau ales, pentru realizarea sau ocrotirea unui drept ori interes legitim în justiție sau pentru prevenirea unui litigiu, denumită în continuare asistență prin avocat.*

Potrivit art. 8¹, ***ajutorul public judiciar se acordă, potrivit prezentei ordonanțe de urgență, independent de starea materială a solicitantului, dacă prin lege specială se prevede dreptul la asistență judiciară sau dreptul la asistență juridică gratuită, ca măsură de protecție, în considerarea unor situații speciale, precum minoritatea, handicapul, un anumit statut și altele asemenea. În acest caz, ajutorul public judiciar se acordă fără îndeplinirea criteriilor prevăzute la art. 8, dar numai pentru apărarea sau recunoașterea unor drepturi sau interese rezultate ori aflate în legătură cu situația specială care a justificat recunoașterea, prin lege, a dreptului la asistență judiciară sau la asistență juridică gratuită.***

Potrivit art. 11:

- (1) Cererea de acordare a ajutorului public judiciar se adresează instanței competente pentru soluționarea cauzei în care se solicită ajutorul; în cazul ajutorului public judiciar solicitat pentru***

punerea în executare a unei hotărâri, cererea este de competența instanței de executare.

- (2) În cazul în care instanța competentă nu se poate stabili potrivit alin. (1), competență este judecătoria în a cărei circumscripție teritorială își are domiciliul sau reședința solicitantul.*
- (3) Dacă ajutorul public judiciar este solicitat într-un proces în curs, cererea sau, după caz, cererile de acordare a ajutorului public judiciar se soluționează, dacă legea nu prevede altfel, de completul investit cu soluționarea cererii principale.*

Potrivit art. 15:

- (1) **Asupra cererii de ajutor public judiciar instanța se pronunță, fără citarea părților, prin încheiere motivată dată în camera de consiliu.***
- (2) Împotriva încheierii prin care se respinge cererea de acordare a ajutorului public judiciar cel interesat poate face cerere de reexaminare, în termen de 5 zile de la data comunicării încheierii.*
- (3) Cererea de reexaminare se soluționează în camera de consiliu de un alt complet, instanța pronunțându-se prin încheiere irevocabilă.*

Potrivit art. 18, *cheltuielile pentru care partea a beneficiat de scutiri sau reduceri prin încuviințarea ajutorului public judiciar vor fi puse în sarcina celeilalte părți, dacă aceasta a căzut în pretențiile sale. Partea căzută în pretenții va fi obligată la plata către stat a acestor sume.*

Potrivit art. 22:

- (2) Fondul pentru ajutor public judiciar se cuprinde distinct în bugetul de venituri și cheltuieli al Ministerului Justiției.*
- (3) Sumele reprezentând onorariile avocatului, expertului, traducătorului, interpretului, executorului judecătoresc sau mediatorului se plătesc în cont bancar, prin virament sau în numerar, prin compartimentele economice ale tribunalelor.*

Potrivit art. 23, **ajutorul public judiciar sub forma asistenței prin avocat se acordă conform prevederilor cuprinse în Legea nr. 51/1995 pentru organizarea și exercitarea profesiei de avocat, republicată, cu modificările și completările ulterioare, referitoare la asistența judiciară sau asistența judiciară gratuită.**

Potrivit art. 35:

- (1) Asistența prin avocat poate fi și extrajudiciară și constă în acordarea de consultații, formularea de cereri, petiții, sesizări, inițierea altor asemenea demersuri legale, precum și în reprezentarea în fața unor autorități sau instituții publice, altele decât cele judiciare sau cu atribuții jurisdicționale, în vederea realizării unor drepturi sau interese legitime. Asistența extrajudiciară trebuie să conducă la furnizarea unor informații clare și accesibile solicitantului, în conformitate cu prevederile legale în vigoare referitoare la instituțiile competente, și, dacă este posibil, la condițiile, termenele și procedurile prevăzute de lege pentru recunoașterea, acordarea sau realizarea dreptului ori interesului pretins de solicitant.*
- (2) Asistența extrajudiciară se acordă conform prevederilor Legii nr. 51/1995, republicată, cu modificările și completările ulterioare.*

Potrivit art. 37, *modul de plată și nivelul remunerației avocaților pentru serviciile de asistență extrajudiciară se stabilesc prin protocol încheiat între Ministerul Justiției și Uniunea Națională a Barourilor din România.*

Potrivit art. 38 alin. 2, *finanțarea activității de acordare a ajutorului public judiciar se face de la bugetul de stat, prin bugetul Ministerului Justiției. Sumele necesare ajutorului public judiciar se stabilesc anual prin legea bugetului de stat.*

V. CONCLUZII:

Rezultă din coroborarea dispozițiilor de mai sus următoarele reguli de bază aplicabile asistenței prin avocat:

- 1. Asistența prin avocat este de natură judiciară și, respectiv, extrajudiciară.**
- 2. Asistența judiciară prin avocat, acordată exclusiv în fața instanțelor judecătorești, este în competența instanței de judecată, cererea de acordare a asistenței judiciare fiind adresată de persoana interesată judecătorului cauzei.**
- 3. Asistența extrajudiciară prin avocat este în competența decanului baroului în raza căruia domiciliază petentul, cererea de acordare a asistenței judiciare fiind adresată de persoana interesată decanului.**
- 4. Atât asistența judiciară, cât și asistența extrajudiciară presupun în mod obligatoriu plata onorariului/remunerației convenite avocatului care exercită asistența respectivă.**
- 5. Caracterul gratuit al asistenței judiciare și, respectiv, extrajudiciare exclude orice obligație de plată din partea beneficiarului asistenței respective, fără a afecta dreptul avocatului la încasarea onorariului/remunerației reglementate de prevederile legale.**
- 6. Prevederile art. 8¹ din O.U.G. nr. 51/2008, potrivit cărora *ajutorul public judiciar se acordă, potrivit prezentei ordonanțe de urgență, independent de starea materială a solicitantului, dacă prin lege specială se prevede dreptul la asistență judiciară sau dreptul la asistență juridică gratuită, ca măsură de protecție, în considerarea unor situații speciale, precum minoritatea, handicapul, un anumit statut și altele asemenea. În acest caz, ajutorul public judiciar se acordă fără îndeplinirea criteriilor prevăzute la art. 8, dar numai pentru apărarea sau recunoașterea unor drepturi sau interese rezultate ori aflate în legătură cu situația specială care a justificat recunoașterea, prin lege, a dreptului la asistență judiciară sau la asistență juridică gratuită, urmează a fi avute în vedere de judecătorul investit cu soluționarea unei asemenea cauze, legea nefăcând distincție în ceea ce privește competența de soluționare a cererilor de asistență judiciară, în funcție de cum acestea sunt formulate cu necesitatea dovedirea veniturilor beneficiarului sau fără necesitatea dovedirii acestora. Dacă cererea de acordare a asistenței juridice prin avocat are natură extrajudiciară, decanul baroului o va soluționa în conformitate cu dispozițiile art. 8¹ din O.U.G. nr. 51/1008, verificând condițiile legale.***
  - 6.1. Cererea de acordare a asistenței juridice prin avocat, de natură extrajudiciară, (pentru activități profesionale desfășurate până la sesizarea instanței de judecată) formulată de o**

persoană care întrunește condițiile recunoscute de lege pentru a fi avertizor în interes public, va fi soluționată de Decanul Baroului competent, cu luarea în considerare a dispozițiilor art. 8¹ din O.U.G. nr. 51/2008, precum și a prevederilor Legii nr. 51/1995 și, respectiv, Statutului Profesiei de Avocat, onorariul convenit avocatului desemnat urmând a fi stabilit și achitat potrivit dispozițiilor legale de mai sus.

6.2. Cererea de acordare a asistenței juridice prin avocat, de natură judiciară, (pentru activități profesionale desfășurate după sesizarea instanței de judecată) formulată de o persoană care întrunește condițiile recunoscute de lege pentru a fi avertizor în interes public, va fi soluționată de judecătorul investit cu soluționarea contestației respective, cu luarea în considerare a dispozițiilor art. 8¹ din O.U.G. nr. 51/2008, precum și a prevederilor Legii nr. 51/1995 și, respectiv, Statutului Profesiei de Avocat, onorariul convenit avocatului desemnat urmând a fi stabilit și achitat potrivit dispozițiilor legale de mai sus.

7. Cu referire la solicitarea Dvs. de efectuare a demersurilor necesare pentru asigurarea respectării și aplicării unitare de către toate barourile membre a prevederilor legale privind acordarea asistenței judiciare gratuite, independent de starea materială a avertizorului, în acord cu prevederile art. 8¹ din O.U.G. nr. 51/2008 coroborate cu cele ale art. 22 alin. 2 și art. 23 alin. 4 din Legea nr. 361/2022 privind protecția avertizorilor în interes public, având în vedere practica neunitară la nivelul barourilor în ceea ce privește acordarea acestui beneficiu persoanei care întrunește condițiile recunoscute de lege pentru a fi avertizor în interes public, vom transmite recomandările de mai sus tuturor barourilor membre, urmând ca aceste prevederi să fie incluse și în PROTOCOLUL privind stabilirea onorariilor convenite avocaților pentru furnizarea serviciilor de asistență juridică în materie penală, pentru prestarea, în cadrul sistemului de ajutor public judiciar, a serviciilor de asistență judiciară și/sau reprezentare ori de asistență extrajudiciară, precum și pentru asigurarea serviciilor de asistență judiciară privind accesul internațional la justiție în materie civilă și cooperarea judiciară internațională în materie penală nr. 36290/17.06.2022, nr. 1599/C/17.06.2022 și nr. 173-AUT-2022/17.06.2022, semnat de Ministerul Justiției, Ministerul Public - Parchetul General de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție și Uniunea Națională a Barourilor din România, a cărui negociere se va derula în perioada care urmează.

UNIUNEA NAȚIONALĂ A BAROURILOR DIN ROMÂNIA

PREȘEDINTE

Avocat dr. Traian Cornel BRICIU

7. Poziția UNBR, transmisă Consiliului Superior al Magistraturii, cu privire la modul de punere în aplicare a Hotărârii Consiliului Superior al Magistraturii nr. 2040 din 13 iulie 2023, care instituie normarea activității judecătorilor

La Anexa 01.13 din Raport.

8. Memoriul UNBR, transmis Guvernul României, Ministerul Justiției, Ministerul Afacerilor Interne, Consiliul Superior al Magistraturii, Înalta Curte de Casație și Justiție, Parchetul de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție, Comisiei juridice, de numiri, disciplină, imunități și validări a Senatului și Comisiei juridice, de disciplină și imunități a Camerei Deputaților, privind cele mai importante disfuncționalități ale sistemului judiciar cu care se confruntă corpul profesional al avocaților în exercitarea profesiei, realizat pe baza informațiilor transmise de către barouri

La Anexa 01.15 din Raport.

9. Memoriul transmis Curții Constituționale a României², privind mai multe aspecte de neconstituționalitate din Proiectul de lege privind unele măsuri fiscale bugetare pentru asigurarea sustenabilității financiare a României pe termen lung (înregistrat la Camera Deputaților sub nr. [PL-x 546/2023](#) și la Senat sub nr. L551/2023) prin care Guvernul, în data de 26.09.2023, și-a angajat răspunderea în fața Parlamentului și cu privire la care este depusă obiecția de neconstituționalitate ce formează obiectul dosarului 2400AI/2023 de către Grupul Parlamentar al Uniunii Salvați România, Grupul Parlamentar al Partidului Național Liberal, alți deputați neafiliați

223-AUT-2023/16.10.2023

Către,

Curtea Constituțională a României

Cal. 13 septembrie nr. 2, Intrarea B1, sector 5, 052725, București

ccr-pdv@pdv.ro; registratura.jurisdictionala@ccr.ro

În atenția,

Domnului Președinte Marian Enache,

Stimate Domnule Președinte,

Subscrisa Uniunea Națională a Barourilor din România cu sediul în Palatul de Justiție, Splaiul Independenței nr. 5, Sector 5, Cod 050091, București, tel 021-313-4875, 021-316-0739, 021-316-0740, 021-313-4880, email unbr@unbr.ro, reprezentată legal de Dl. Avocat dr. Traian Cornel Briciu, în calitate

---

² Un memoriu similar a fost depus și la Avocatul Poporului.

de Președinte, având în vedere competențele și atribuțiile constituționale și legale ale Curții Constituționale a României, **vă înaintăm prezentul memoriu prin care vă spunem analizei mai multe aspecte de neconstituționalitate din Proiectul de lege privind unele măsuri fiscal bugetare pentru asigurarea sustenabilității financiare a României pe termen lung** (înregistrat la Camera Deputaților sub nr. PLX546/2023 și la Senat sub nr. L551/2023) prin care Guvernul, în data de 26.09.2023, și-a angajat răspunderea în fața Parlamentului și cu privire la care este depusă **obiecția de neconstituționalitate ce formează obiectul dosarului 2400AI/2023** de către Grupul Parlamentar al Uniunii Salvați România, Grupul Parlamentar al Partidului Național Liberal, alți deputați neafiliați.

I. Aspecte prealabile

Uniunea Națională a Barourilor din România înțelege să vă supună analizei prezentul material prin care sunt învederate o serie de aspecte de neconstituționalitate din Proiectul de lege privind unele măsuri fiscal bugetare pentru asigurarea sustenabilității financiare a României pe termen lung, prin raportare la textele legale care impactează exercitarea profesiei de avocat în România, precum și asupra celor care exercită profesii liberale, în general.

Memoriul vine în continuarea demersurilor UNBR referitoare la proiectul în discuție, anterior fiind formulate mai multe memorii/sesizări ale corpului profesional al avocaților:

- Memoriul UNBR înaintat Primului Ministru, Ministerului Finanțelor și Președintelui Senatului României - „Riscurile supraimpozitării profesiilor liberale prin proiectul de Ordonanță al Guvernului pentru modificarea și completarea Legii nr. 227/2015 privind Codul fiscal” - solicitând Guvernului să mențină reglementarea actuală a contribuției de asigurări sociale de sănătate;

- Memoriul UNBR înaintat Ministrului Justiției, prin care se indică motivele de inechitate a așezării sarcinilor fiscale și argumentele de ordin constituțional și convențional care susțin demersul profesiei de avocat și al celorlalte profesii liberale;

- Memoriul către Avocatul Poporului pentru ca, în conformitate cu art. 59 alin. (1) din Constituția României, coroborat cu art. 15 alin. (1) lit. h) din Legea nr. 35 din 13 martie 1997 și în limitele stabilite de lege, iar art. 146 lit. a) din Actul fundamental, să sesizeze Curtea Constituțională pentru a se pronunța cu privire la neconstituționalitatea proiectului de lege sus indicat, înainte de promulgarea acestuia.

Prezenta sesizare are ca scop și sprijinirea demersurilor Barourilor (Cluj, Ilfov) referitor la același proiect de lege, care conține, în viziunea noastră, aspecte inacceptabile privind impozitarea activităților independente, în contradicție flagrantă cu dispozițiile constituționale.

II. Normele vizate pentru critica de neconstituționalitate. Natura contribuției CASS.

Prevederile legale care urmează a fi supuse examenului de constituționalitate sunt reprezentate de Proiectul de lege privind unele măsuri fiscal bugetare pentru asigurarea sustenabilității financiare a României pe termen lung, care propune la Art. III pct. 28 modificarea articolului 170 din Legea nr. 227/2015 privind Codul fiscal, în sensul următor:

„Art. 170 - Baza de calcul al contribuției de asigurări sociale de sănătate datorate de persoanele fizice care realizează veniturile prevăzute la art. 155 alin. (1) lit. b) - h)

*(1) Persoanele fizice care realizează veniturile prevăzute la **art. 155 alin. (1) lit. b)**, din una sau mai multe surse datorează contribuția de asigurări sociale de sănătate, la o bază anuală de calcul egală cu venitul net anual realizat/brut sau norma anuală de venit, respectiv norma anuală de venit ajustată, după caz,*

stabilite potrivit art. 68, 68¹ și 69, după caz, care nu poate fi mai mare decât cea corespunzătoare unei **baze anuale de calcul egală cu nivelul de 60 salarii minime brute pe țară** în vigoare la termenul de depunere a declarației prevăzute la art. 120. La determinarea bazei anuale de calcul al contribuției de asigurări sociale de sănătate nu se iau în considerare pierderile fiscale anuale prevăzute la art. 118.

(2) Persoanele fizice care realizează veniturile prevăzute la **art. 155 alin. (1) lit. c) - h)**, din una sau mai multe surse și/sau categorii de venituri, datorează contribuția de asigurări sociale de sănătate la o bază de calcul stabilită potrivit **alin. (5)**, dacă estimează pentru anul curent venituri a căror valoare cumulată este cel puțin egală cu 6 salarii minime brute pe țară, în vigoare la termenul de depunere a declarației prevăzute la art. 120.

(3) Încadrarea în plafonul **anual de cel puțin 6, 12 sau 24** de salarii minime brute pe țară, după caz, în vigoare la termenul de depunere a declarației prevăzute la art. 120, se efectuează prin cumularea veniturilor prevăzute la **art. 155 alin. (1) lit. c) - h)**, după cum urmează:

a) venitul net din drepturi de proprietate intelectuală, stabilit după acordarea cotei de cheltuieli forfetare prevăzute la art. 72 și 72¹, precum și venitul net din drepturi de proprietate intelectuală determinat potrivit prevederilor art. 73;

b) venitul net distribuit din asocieri cu persoane juridice, contribuabili potrivit prevederilor titlului II sau titlului III, determinat potrivit prevederilor art. 125 alin. (8) și (9);

c) venitul net sau norma de venit, după caz, pentru veniturile din cedarea folosinței bunurilor, stabilite potrivit art. 84 - 87;

d) venitul și/sau câștigul/câștigul net din investiții, stabilit conform art. 94 - 97. În cazul veniturilor din dobânzi se iau în calcul sumele plătite, diminuate cu impozitul reținut, iar în cazul veniturilor din dividende se iau în calcul dividendele plătite, diminuate cu impozitul reținut, distribuite începând cu anul 2018;

e) venitul net sau norma de venit, după caz, pentru veniturile din activități agricole, silvicultură și piscicultură, stabilite potrivit art. 104 - 106;

f) venitul brut și/sau venitul impozabil din alte surse, stabilit potrivit art. 114 - 116.

(4) La încadrarea în plafonul prevăzut la alin. (3) nu se iau în calcul veniturile neimpozabile, prevăzute la art. 93 și 105.

(5) Baza anuală de calcul al contribuției de asigurări sociale de sănătate în cazul persoanelor care realizează venituri din cele prevăzute la art. 155 alin. (1) lit. c) - h) o reprezintă:

a) nivelul a 6 salarii minime brute pe țară, în vigoare la termenul de depunere a declarației prevăzute la art. 120, în cazul veniturilor realizate cuprinse între 6 salarii minime brute pe țară inclusiv și 12 salarii minime brute pe țară;

b) nivelul de 12 salarii minime brute pe țară, în vigoare la termenul de depunere a declarației prevăzute la art. 120, în cazul veniturilor realizate cuprinse între 12 salarii minime brute pe țară inclusiv și 24 de salarii minime brute pe țară;

c) nivelul de 24 salarii minime brute pe țară, în vigoare la termenul de depunere a declarației prevăzute la art. 120, în cazul veniturilor realizate cel puțin egale cu 24 de salarii minime brute pe țară”

În „Raportul asupra sănătății în lume – 2000”, Organizația Mondială a Sănătății definește sistemul de sănătate prin: „totalitatea organizațiilor, instituțiilor și resurselor consacrate ameliorării sănătății”. Astfel, finanțarea sistemului de sănătate urmărește să stabilească modalitățile de colectare, alocare și utilizare a fondurilor necesare desfășurării activității specifice în sectorul sanitar. **Finanțarea sistemului de sănătate prin diferite modalități are drept scop final asigurarea stării de sănătate a populației,**

protecția financiară împotriva riscurilor și gradul de satisfacție a consumatorilor de servicii de sănătate.

Una dintre modalitățile de finanțare a sistemului de sănătate o reprezintă finanțarea prin asigurările sociale de sănătate. Astfel, în baza acestui sistem de finanțare, asigurarea socială de sănătate este obligatorie, iar fiecare persoană care îndeplinește condițiile stabilite de lege trebuie să plătească contribuția corespunzătoare.

Conform prevederilor art. 35 din Legea nr. 95/2006 privind reforma în domeniul sănătății: „Activitățile de asistență de sănătate publică se finanțează de la bugetul de stat, de la bugetul Fondului național unic de asigurări sociale de sănătate, de la bugetele locale, din venituri proprii, fonduri externe rambursabile și nerambursabile, contracte cu terții, precum și din contribuții personale și plăți directe, după caz, potrivit legii.” În plus, Legea nr. 95/2006 stabilește în art. 219 următoarele elemente esențiale referitoare la asigurările sociale de sănătate:

„(2) Obiectivele sistemului de asigurări sociale de sănătate sunt:

a) protejarea asiguraților față de costurile serviciilor medicale în caz de boală sau accident;
b) asigurarea protecției asiguraților în mod universal, echitabil și nediscriminatoriu, în condițiile utilizării eficiente a Fondului național unic de asigurări sociale de sănătate.

(3) Asigurările sociale de sănătate sunt obligatorii și funcționează ca un sistem unitar, iar obiectivele menționate la alin. (2) se realizează pe baza următoarelor principii:

- a) alegerea liberă de către asigurați a casei de asigurări;
- b) solidaritate și subsidiaritate în constituirea și utilizarea fondurilor;
- c) alegerea liberă de către asigurați a furnizorilor de servicii medicale, de medicamente și de dispozitive medicale, în condițiile prezentei legi și ale contractului-cadru;
- d) descentralizarea și autonomia în conducere și administrare;
- e) participarea obligatorie la plata contribuției de asigurări sociale de sănătate pentru formarea Fondului național unic de asigurări sociale de sănătate;
- f) participarea persoanelor asigurate, a statului și a angajatorilor la managementul Fondului național unic de asigurări sociale de sănătate;
- g) acordarea unui pachet de servicii medicale de bază, în mod echitabil și nediscriminatoriu, oricărui asigurat;
- h) transparența activității sistemului de asigurări sociale de sănătate;
- i) libera concurență între furnizorii care încheie contracte cu casele de asigurări de sănătate.”

Prin urmare, se poate observa faptul că legiuitorul a stabilit obligația achitării de către persoanele eligibile a unei contribuții de asigurări sociale de sănătate. În ceea ce privește caracteristicile acestei contribuții, menționăm că potrivit prevederilor art. 2 pct. 19 din Legea nr. 500/2002 privind finanțele publice, contribuția reprezintă: „prelevare obligatorie a unei părți din veniturile persoanelor fizice și juridice, cu sau fără posibilitatea obținerii unei contraprestații”

În plus, legiuitorul a definit contribuția socială prin prevederile art. 1 pct. 5 Cod procedură fiscală, ca fiind: „prelevare obligatorie realizată în baza legii, care are ca scop protecția persoanelor fizice obligate a se asigura împotriva anumitor riscuri sociale, în schimbul căreia aceste persoane beneficiază de drepturile acoperite de respectiva prelevare”. Această definiție este menținută și în prevederile art. 7 pct. 10 din Codul fiscal potrivit cărora: „10. contribuții sociale obligatorii - prelevare obligatorie realizată în baza legii, care are ca scop protecția persoanelor fizice obligate a se asigura împotriva anumitor riscuri sociale, în schimbul cărora aceste persoane beneficiază de drepturile acoperite de respectiva prelevare”.

Din definițiile stabilite de legiuitor se poate observa faptul că o contribuție socială reprezintă acea prelevare obligatorie, datorată de persoanele fizice care îndeplinesc condițiile impuse de legiuitor, stabilită în vederea finanțării sistemului de sănătate și pentru a conferi contribuabilului posibilitatea de a beneficia de drepturile și serviciile oferite de acest sistem. În aceste condiții, prin achitarea contribuției de asigurări sociale de sănătate, contribuabilului i se asigură dreptul de a beneficia în viitor, în măsura în care va fi necesar, de serviciile sistemului public de sănătate, acest aspect fiind evidențiat și de prevederile art. 219 alin. (1) din Legea nr. 95/2006 care arată că: „(1) Asigurările sociale de sănătate reprezintă principalul sistem de finanțare a ocrotirii sănătății populației care asigură accesul la un pachet de servicii de bază pentru asigurați”. Nu în ultimul rând, pachetul de servicii de bază este definit de art. 221 alin. 1 lit. c) din Legea nr. 95/2006 ca fiind acel pachet care: „se acordă asiguraților și cuprinde serviciile medicale, serviciile de îngrijire a sănătății, medicamentele, materialele sanitare, dispozitivele medicale și alte servicii la care au dreptul asigurații și se aprobă prin hotărâre a Guvernului.”

III. Premisa criticii de neconstituționalitate.

Până în prezent, cei care obțineau venituri din activități independente (așa cum sunt avocații) datorau contribuția CASS raportat la o bază de calcul plafonată la 24 salarii minime brute pe țară. Sistemul de taxare era unitar pentru toți cei care nu aveau calitatea de salariați, având în vedere diferențele de natură a gradului de protecție socială (mai mare în cazul salariaților) și a riscului derivat din modalitatea de desfășurare a activității (mai mare în cazul altor categorii de contribuabili decât salariații).

Acest sistem, chiar dacă nu perfect, a asigurat un echilibru între nevoia de finanțare a sistemului de sănătate și principiul justei așezări a taxelor și impozitelor.

Sistemul actual de calcul al contribuției CASS este reflectat în următoarele dispoziții legate:

Art. 170 din Codul fiscal, denumit *Baza de calcul al contribuției de asigurări sociale de sănătate datorate de persoanele fizice care realizează veniturile prevăzute la art. 155 alin. (1) lit. b)-h)*, prevede în prezent următoarele:

„(1) Persoanele fizice care realizează veniturile prevăzute la art. 155 alin. (1) lit. b)-h), din una sau mai multe surse și/sau categorii de venituri, datorează contribuția de asigurări sociale de sănătate la o bază de calcul stabilită potrivit alin. (4), dacă estimează pentru anul curent venituri a căror valoare cumulată este cel puțin egală cu 6 salarii minime brute pe țară, în vigoare la termenul de depunere a declarației prevăzute la art. 120.

(2) Încadrarea în plafonul anual de cel puțin 6, 12 sau 24 de salarii minime brute pe țară, după caz, în vigoare la termenul de depunere a declarației prevăzute la art. 120, se efectuează prin cumularea veniturilor prevăzute la art. 155 alin. (1) lit. b)-h), după cum urmează:

a) venitul net/brut sau norma de venit din activități independente, stabilite potrivit art. 68, 681 și 69, după caz;

b) venitul net din drepturi de proprietate intelectuală, stabilit după acordarea cotei de cheltuieli forfetare prevăzute la art. 72 și 721, precum și venitul net din drepturi de proprietate intelectuală determinat potrivit prevederilor art. 73;

c) venitul net distribuit din asocieri cu persoane juridice, contribuabili potrivit prevederilor titlului II sau titlului III, determinat potrivit prevederilor art. 125 alin. (8) și (9);

d) venitul brut, venitul net sau norma de venit, după caz, pentru veniturile din cedarea folosinței bunurilor, stabilite potrivit art. 84-87;

e) venitul și/sau câștigul net din investiții, stabilit conform art. 94-97. În cazul veniturilor din dobânzi se iau în calcul sumele încasate, iar în cazul veniturilor din dividende se iau în calcul dividendele încasate, distribuite începând cu anul 2018;

f) venitul net sau norma de venit, după caz, pentru veniturile din activități agricole, silvicultură și piscicultură, stabilite potrivit art. 104-106;

g) venitul brut și/sau venitul impozabil din alte surse, stabilit potrivit art. 114-116.

(3) La încadrarea în plafonul prevăzut la alin. (2) nu se iau în calcul veniturile neimpozabile, prevăzute la art. 93 și 105.

(4) **Baza anuală de calcul al contribuției de asigurări sociale de sănătate în cazul persoanelor care realizează venituri din cele prevăzute la art. 155 alin. (1) lit. b)-h) o reprezintă:**

a) nivelul a 6 salarii minime brute pe țară, în vigoare la termenul de depunere a declarației prevăzute la art. 120, în cazul veniturilor realizate cuprinse între 6 salarii minime brute pe țară inclusiv și 12 salarii minime brute pe țară;

b) nivelul de 12 salarii minime brute pe țară, în vigoare la termenul de depunere a declarației prevăzute la art. 120, în cazul veniturilor realizate cuprinse între 12 salarii minime brute pe țară inclusiv și 24 de salarii minime brute pe țară;

c) nivelul de **24 de salarii minime brute pe țară**, în vigoare la termenul de depunere a declarației prevăzute la art. 120, în cazul veniturilor realizate cel puțin egale cu 24 de salarii minime brute pe țară”

Într-o primă etapă, a existat o variantă de reglementare care propunea **eliminarea contribuabililor care obțin venituri din activități independente din încadrarea în plafonul aplicabil prevăzut de lege**, astfel că **determinarea CASS în cazul acestei categorii profesionale s-ar fi efectuat prin aplicarea cotei de 10% asupra venitului anual net/brut realizat.**

Față de aceasta variantă de modificare a sistemului contribuției CASS, Uniunea Națională a Barourilor din România (UNBR) a formulat memorii, pe care le-a înaintat Guvernului României, Ministerului Finanțelor și Ministerului Justiției.

Varianta de reglementare materializată în proiectul de lege depus la Parlament și asupra căruia Guvernul României și-a asumat răspunderea presupune menținerea unui plafon în privința bazei de calcul al contribuției CASS pentru veniturile din activități independente, dar acest plafon este mult mai mare decât cel anterior, respectiv 60 de salarii minime brute pe țară, în timp ce pentru alte categorii de venituri (altele decât cele din salarii) baza de calcul rămâne aceeași, adică cea plafonată la maximum 24 de salarii minime brute pe țară.

Acest sistem, care este caracterizat printr-o mărire substanțială a plafonului bazei de calcul al contribuției CASS (de la 24 la 60 de salarii minime brute pe țară) exclusiv pentru o categorie de contribuabili, este de natură să ridice obiecții de neconstituționalitate.

În realitate, dacă apreciem veniturile reale din profesia de avocat, care în cele mai multe cazuri nu depășesc valoarea a 60 de salarii minime brute pe țară, soluția legislativă propusă prin prezentul

proiect de lege funcționează ca o veritabilă ridicare a plafonului, ceea ce face să se mențină majoritatea criticilor înaintate prin memoriile formulate până în prezent și pe care le atașăm prezentului memoriu.

IV. Temeiul criticilor de neconstituționalitate.

Impunerea profesiilor liberale a unei contribuții CASS stabilite prin raportarea la o bază de calcul mult mai mare decât a altor categorii de contribuabili care obțin venituri altele decât cele salariale încalcarea următoarelor prevederi constituționale:

☒ Art. 16 din Constituția României:

Cetățenii sunt egali în fața legii și a autorităților publice, fără privilegii și fără discriminări.

☒ Art. 44 din Constituția României:

Dreptul de proprietate, precum și creanțele asupra statului, sunt garantate. Conținutul și limitele acestor drepturi sunt stabilite de lege.

Proprietatea privată este garantată și ocrotită în mod egal de lege, indiferent de titular.

☒ Art. 45 din Constituția României:

Accesul liber al persoanei la o activitate economică, libera inițiativă și exercitarea acestora în condițiile legii sunt garantate.

☒ Art. 47 din Constituția României:

Statul este obligat să ia măsuri de dezvoltare economică și de protecție socială, de natură să asigure cetățenilor un nivel de trai decent.

Cetățenii au dreptul la pensie, la concediu de maternitate plătit, la asistență medicală în unitățile sanitare de stat, la ajutor de șomaj și la alte forme de asigurări sociale publice sau private, prevăzute de lege. Cetățenii au dreptul și la măsuri de asistență socială, potrivit legii.

Excluderea profesiilor liberale din categoria persoanelor care plătesc CASS în funcție de plafonul aplicabil stabilit de lege duce la încalcarea unor drepturi de natură constituțională. Având în vedere cele prezentate anterior, subliniem **încălcarea următoarelor prevederi constituționale**:

Art. 16 din Constituția României:

Cetățenii sunt egali în fața legii și a autorităților publice, fără privilegii și fără discriminări.

Art. 44 din Constituția României:

Dreptul de proprietate, precum și creanțele asupra statului, sunt garantate. Conținutul și limitele acestor drepturi sunt stabilite de lege.

Proprietatea privată este garantată și ocrotită în mod egal de lege, indiferent de titular.

Art. 45 din Constituția României:

Accesul liber al persoanei la o activitate economică, libera inițiativă și exercitarea acestora în condițiile legii sunt garantate.

Art. 47 din Constituția României:

Statul este obligat să ia măsuri de dezvoltare economică și de protecție socială, de natură să asigure cetățenilor un nivel de trai decent.

Cetățenii au dreptul la pensie, la concediu de maternitate plătit, la asistență medicală în unitățile sanitare de stat, la ajutor de șomaj și la alte forme de asigurări sociale publice sau private, prevăzute de lege. Cetățenii au dreptul și la măsuri de asistență socială, potrivit legii.

Art. 53 alin. (2) din Constituție instituie principiul conform căruia restrângerea exercitării unor drepturi poate fi dispusă numai dacă este necesară într-o societate democratică. Măsura trebuie să fie proporțională cu situația care a determinat-o, să fie aplicată în mod nediscriminatoriu și fără a aduce atingere existenței dreptului sau a libertății.

Art. 56 din Constituția României:

Cetățenii au obligația să contribuie, prin impozite și prin taxe, la cheltuielile publice.

Sistemul legal de impuneri trebuie să asigure așezarea justă a sarcinilor fiscale.

Orice alte prestații sunt interzise, în afara celor stabilite prin lege, în situații excepționale.

V. Motivele de neconstituționalitate.

V.1. Aspecte de neconstituționalitate derivate din stabilirea în mod diferențiat de plafoane maximale a bazei de calcul al contribuției între liber profesioniști și alte categorii de contribuabili. Plafonarea bazei de calcul trebuie aplicată unitar. Contribuțiile trebuie să reflecte principiul proporționalității.

1.1. Principiul proporționalității măsurilor legislative în dreptul european.

Pactul internațional privitor la drepturile civile și politice, intrat în vigoare la 23 martie 1976, stabilește la art. 26 că: *„Toate persoanele sunt egale în fața legii și au dreptul, fără discriminare, la o egală protecție a legii. În aceasta privință legea trebuie să interzică orice discriminare și să garanteze tuturor persoanelor o protecție egală și eficientă împotriva oricăror discriminări, îndeosebi de rasa, culoare, sex, limba, religie, opinie politică și orice altă opinie, originea națională sau socială, avere, naștere sau întemeiată pe orice altă împrejurare”*.

Primul Protocol Adițional la Convenția pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale, încheiat la Paris la 20 martie 1952, ratificat prin Legea nr. 30/1994 prevede la art. 1.

(1) *„Orice persoană fizică sau juridică are dreptul la respectarea bunurilor sale. Nimeni nu poate fi lipsit de proprietatea sa decât pentru cauză de utilitate publică și în condițiile prevăzute de lege și de principiile generale ale dreptului internațional.*

(2) Dispozițiile precedente nu aduc atingere dreptului statelor de a adopta legile pe care le considera necesare pentru a reglementa folosința bunurilor conform interesului general sau pentru a asigura plata impozitelor ori a altor contribuții, sau a amenzilor.”

Prin jurisprudența Curții Europene a Drepturilor Omului s-a statuat că un stat contractant, mai ales atunci când elaborează și pune în practică o politică în materie fiscală, se bucură de o marjă largă de

apreciere, cu condiția existenței unui „just echilibru” între cerințele interesului general și imperativele apărării drepturilor fundamentale ale omului (a se vedea Hotărârea din 23 februarie 2006, pronunțată în Cauza Stere și alții împotriva României, paragraful 50). Preocuparea de a instaura acest echilibru se reflectă în structura întregului articol 1, inclusiv în cel de-al doilea alineat; în consecință, trebuie să existe un raport rezonabil de proporționalitate între mijloacele utilizate și scopul urmărit.

1.2. Jurisprudența Curții Constituționale a României cu privire la proporționalitatea măsurilor fiscale

Principiile constituționale implică un complex de condiții de care legiuitorul este ținut atunci când instituie anumite obligații fiscale în sarcina contribuabililor, întrucât *fiscalitatea trebuie să fie nu numai legală, ci și proporțională, rezonabilă, echitabilă și să nu diferențieze impozitele pe criteriul grupelor sau categoriilor de cetățeni* (a se vedea, spre exemplu, Decizia Curții Constituționale nr.6 din 25 februarie 1993). Din cele de mai sus rezultă că stabilirea prin lege a unui impozit trebuie să respecte cel puțin patru criterii: **echitate, proporționalitate, rezonabilitate și nediscriminare**. Întrunirea cumulativă a acestor patru criterii legitimează din punct de vedere constituțional stabilirea unui impozit. Doar printr-o atare conduită legiuitorul respectă întru totul dispozițiile art.56 și 139 din Constituție, fără a afecta alte drepturi și libertăți fundamentale. În schimb, nerespectarea acestor criterii cu valoare constituțională duce implicit la încălcarea dreptului fundamental aplicabil în cauză (a se vedea Decizia Curții Constituționale nr.940 din 6 iulie 2010).

Cu privire la rezonabilitatea impozitului, Curtea, în jurisprudența sa, a constatat că legiuitorul este în drept să stabilească impozite pentru a alimenta în mod constant și ritmic bugetul de stat, însă trebuie să manifeste o deosebită atenție atunci când stabilește materia impozabilă (a se vedea Decizia Curții Constituționale nr.940 din 6 iulie 2010).

Principiul proporționalității este definit în articolul 5 alineatul (4) din Tratatul privind Uniunea Europeană. Obiectivul acestuia este de a stabili anumite limite aplicabile acțiunilor întreprinse de instituțiile Uniunii Europene (UE).

În temeiul acestui principiu, *măsurile legislative trebuie să fie adecvate pentru atingerea obiectivului dorit, trebuie să fie necesare pentru atingerea obiectivului dorit și trebuie să nu împovăreze persoana fizică excesiv în raport cu obiectivul avut în vedere (proporționalitate în sens restrâns)*.

Principiul proporționalității privește echilibrul între acțiunea avută în vedere (obiectivul propunerii) și mijloacele utilizate pentru atingerea acesteia (acțiunile vizate) și are în vedere atât conținutul, cât și forma acțiunii propuse (adică tipul de act legislativ propus – regulament, directivă, decizie). În sens general, principiul impune ca mijloacele puse în aplicare printr-o dispoziție de drept al UE să fie apte să realizeze obiectivele urmărite de reglementarea în cauză (caracterul apt, adecvat) și să nu depășească ceea ce este necesar pentru atingerea lor (caracterul necesar).

Intervenția legiuitorului prin normele criticate trebuie privită prin efectuarea testului de proporționalitate, dacă aceasta își găsește justificarea sub rigoarea exigențelor constituționale, test ce are în vedere dacă ingerința este prevăzută de lege, dacă există scop legitim și dacă măsura este adecvată, necesară într-o societate democratică și dacă păstrează justul echilibru între interesele colective și cele individuale.

Este adevărat că, potrivit art. 53 alin. (1) din Constituție, cetățenii au obligația să contribuie, prin impozite și prin taxe, la cheltuielile publice, iar plata drepturilor de asigurări sociale constituie o cheltuială publică. Însă, potrivit alin. (2) al aceluiași articol, sistemul legal de impuneri trebuie să asigure așezarea

justă a sarcinilor fiscale, ceea ce presupune luarea în considerare a tuturor condițiilor de exercitare a activității profesionale, în raport de toate obligațiile contributive, precum și de exercitare a profesiei.

1.3. Aspecte de injustă așezare a sistemului contribuției CASS decurgând din majorarea de la 24 la 60 de salarii minime brute a bazei de calcul. Inexistența unei justificări a diferențierii între diferitele categorii de contribuabili.

Proiectul de lege conduce la următoarele modalități de stabilire a bazei de calcul în ceea ce privește contribuția de asigurări sociale de sănătate:

- În cazul asiguraților care obțin **venituri din activități independente**, contribuția se determină prin aplicarea cotei de 10% asupra venitului anual net/brut realizat, baza de calcul fiind plafonată la nivelul a 60 de salarii minime brute pe țară;
- În cazul asiguraților care obțin **venituri din drepturi de proprietate intelectuală, venituri din asocierea cu o persoană juridică, venituri din cedarea folosinței bunurilor, venituri din activități agricole, silvicultură și piscicultură, venituri din investiții, venituri din alte surse**, contribuția de asigurări sociale de sănătate este stabilită având în vedere o bază anuală de calcul plafonată pe tranșe de la 6 până la maxim 24 de salarii minime brute pe țară.

În consecință, deși contraprestația este reprezentată de pachetul de bază al serviciilor medicale, baza de calcul a contribuției de asigurări sociale de sănătate este stabilită în mod diferit în funcție de sursa veniturilor obținute de contribuabil.

În aceste condiții, considerăm că este disproporționată această modalitate de calcul, câtă vreme serviciile medicale oferite asiguraților fac parte din același pachet de bază. Astfel, facem o comparație cu asigurările sociale, situație în care prin stabilirea unui quantum mai ridicat al contribuției de asigurări sociale conduce la beneficierea de către contribuabil a unei contraprestații proporționale. Astfel, dacă o contribuție de asigurări sociale este mai mare, ca urmare a faptului că baza de calcul are în vedere un venit mai mare, atunci dreptul asiguratului (i.e. dreptul la pensie) este într-un quantum mai mare. Cu toate acestea, în cazul asigurărilor sociale de sănătate, indiferent de nivelul contribuției, serviciile de sănătate de care beneficiază asigurații sunt la fel și nu influențează în niciun fel actul medical/tipul serviciilor medicale sau costul acestora.

În acest sens, apreciem că noua reglementare conduce la o discriminare între categoriile de asigurați, fără ca această propunere de modificare să fie susținută de motive obiective care să determine necesitatea eliminării plafonului stabilit în ceea ce privește modalitatea de calcul a contribuției pentru asigurații care obțin venituri din activități independente, în timp ce toate celelalte categorii de asigurați care obțin venituri din alte surse diferite de cele de natură salarială beneficiază în continuare de un plafon.

Nu există o explicație să un raționament acceptabil pentru ca un contribuabil care obține venituri din activități independente să fie supus unui sistem de taxare mult mai agresiv decât cel care obține venituri din cele prevăzute la art.155 alin.1 lit. c-h) din Codul fiscal. În realitate, toate activitățile de la

art.155 alin.1 lit. b-h) au în comun caracteristica de a nu beneficia de avantajele de stabilitate și predictibilitate specifice situației salariatului.

Plasarea celor care realizează venituri din activități independente într-un raport de suprataxare față de cei care obțin venituri din activități prevăzute la art.155 alin.1 lit.c-h) din Codul fiscal este contrară principiului constituțional al justei așezări a sarcinilor fiscale.

Echitatea fiscală reprezintă o consecință a principiului constituțional al justei așezări a sarcinilor fiscale. Cu privire la acest aspect, Curtea Constituțională a stabilit în Decizia nr. 3 din 6 ianuarie 1994, în sensul că „fiscalitatea trebuie să fie nu numai legală, ci și proporțională, rezonabilă, echitabilă și să **nu diferențieze impozitele pe criteriul grupelor sau categoriilor de cetățeni**”; în același timp, precizăm că această abordare este în concordanță cu consecințele principiului egalității care impun ca diferențierile între grupe/categorii de contribuabili să aibă o bază rațională și obiectivă, aspect care, în contextul actual, este pe deplin realizat prin stabilirea unor diferite plafoane la care sunt calculate CASS.

Modificările legislative, care conduc la o dublare a îndatoririlor fiscale pentru profesioniștii din sectorul liberal, în comparație cu categoriile prevăzute la art.155 alin.1 lit.c-h) din Codul fiscal, instituie o situație discriminatorie. Această afirmație este formulată în lumina jurisprudenței Curții Constituționale, în special referitor la încălcarea prevederilor articolului 16 din Constituția României, care consacră principiul egalității în drepturi. Aceasta jurisprudență este reflectată în Decizia nr. 755 din 2014 și Decizia nr. 683 din 2016, în care Curtea Constituțională a subliniat că principiul egalității în drepturi implică acordarea unui tratament egal în situații în care, din punct de vedere al scopului urmărit, nu există diferențe semnificative. De asemenea, instanța constituțională a precizat că orice diferențiere de tratament juridic trebuie să se bazeze pe criterii obiective, conform Deciziei nr. 573 din 2011 și Deciziei nr. 366 din 2014.

1.4. Aspecte de injustă așezare a sarcinii fiscale ce decurg din inexistența unei prestații corespunzătoare. Lipsa corelării majorării substanțiale a contribuției cu o reformă a serviciilor medicale.

Sumele reprezentând contribuțiile la constituirea unor fonduri se folosesc, în condițiile legii, numai potrivit destinației acestora, astfel cum prevede art. 139 alin. (3) din Constituție.

Având în vedere că această contribuție de asigurări sociale de sănătate se plătește în mod obligatoriu pentru a putea beneficia de pachetul de servicii de bază pentru asigurați, serviciile ce fac obiectul asigurării sociale de sănătate sunt aceleași pentru toate tipurile de contribuabili, indiferent de quantumul contribuției sau de veniturile acestora.

Prin urmare, nivelul contribuției de asigurări sociale de sănătate nu influențează în vreun fel tipurile de servicii de sănătate care sunt incluse în pachetul de servicii de bază de care beneficiază asigurații, acestea fiind incluse în prevederile art. 230 din Legea nr. 95/2006.

Orice majorare substanțială a contribuției la fondul de sănătate pentru o anumită categorie de contribuabili nu poate fi acceptată drept justă în lipsa unei corelări cu serviciile oferite sau măcar cu un demers concret de reșezare a principiilor pe baza cărora se oferă pachetele de servicii medicale.

Din păcate, proiectul de lege prezintă opacitate în privința motivelor pentru care profesioniștii din sectorul liberal sunt supuși, pe lângă impozitul de 10%, și unei cotizații CASS mult majorată, ceea

ce efectiv conduce la o majorare substanțială a obligațiilor lor fiscale, fără ca această majorare să fie însoțită de furnizarea vreunei contraprestații suplimentare din partea sistemului de sănătate.

Conform unei jurisprudențe clare, orice diferență de tratament fiscal aplicată profesioniștilor din sectorul liberal în comparație cu alți cetățeni, indiferent de intențiile legiuitorului, poate fi considerată o normă fiscală sancționatoare și discriminatorie. Diferențierea în ceea ce privește tratamentul juridic al persoanelor, care nu este obiectiv justificată și care nu menține un echilibru proporțional între mijloacele utilizate și scopul urmărit, este percepută ca discriminare, conform jurisprudenței constante a Curții Europene. În acest sens, putem face referire la Hotărârile din 18 februarie 1999 în cazul Larkos împotriva Ciprului și, respectiv, la cea din 6 iulie 2004 în cazul Bocancea și alții împotriva Moldovei.

De asemenea, contribuția de asigurări sociale de sănătate intră în domeniul taxelor și impozitelor, având legătură cu parafiscalitatea, astfel că există întotdeauna o contraprestație pentru taxa datorată.

În consecință, **contribuția stabilită are un caracter discriminatoriu, reprezintă, în realitate, un impozit pe venit deghizat și afectează substanța dreptului de proprietate.**

În completarea argumentelor deja expuse, învederăm faptul că Pactul internațional privitor la drepturile civile și politice, intrat în vigoare la 23 martie 1976, stabilește la art. 26 că: *"Toate persoanele sunt egale în fața legii și au dreptul, fără discriminare, la o egala protecție a legii. În aceasta privință legea trebuie să interzică orice discriminare și să garanteze tuturor persoanelor o protecție egala și eficace împotriva oricăror discriminări, îndeosebi de rasa, culoare, sex, limba, religie, opinie politică și orice alta opinie, originea națională sau socială, avere, naștere sau întemeiată pe orice alta împrejurare"*.

Prin jurisprudența Curții Europene a Drepturilor Omului s-a statuat că **un stat contractant, mai ales atunci când elaborează și pune în practică o politică în materie fiscală, se bucură de o marjă largă de apreciere, cu condiția existenței unui „just echilibru” între cerințele interesului general și imperatiile apărării drepturilor fundamentale ale omului** (a se vedea Hotărârea din 23 februarie 2006, pronunțată în Cauza Stere și alții împotriva României, paragraful 50). Preocuparea de a instaura acest echilibru se reflectă în structura întregului articol 1, inclusiv în cel de-al doilea alineat; în consecință, trebuie să existe un raport rezonabil de proporționalitate între mijloacele utilizate și scopul urmărit.

Cu privire la **rezonabilitatea și echitabilitatea impozitului**, Curtea Constituțională a României, în jurisprudența sa, a constatat că legiuitorul este în drept să stabilească impozite pentru a alimenta în mod constant și ritmic bugetul de stat, **însă trebuie să manifeste o deosebită atenție atunci când stabilește materia impozabilă** (a se vedea Decizia nr. 940 Curții Constituționale din 6 iulie 2010, precitată).

Principiul proporționalității este definit în articolul 5 alineatul (4) din Tratatul privind Uniunea Europeană. Obiectivul acestuia este de a stabili anumite limite aplicabile acțiunilor întreprinse de instituțiile Uniunii Europene (UE). În temeiul acestui principiu, **măsurile legislative trebuie să fie adecvate pentru atingerea obiectivului dorit, trebuie să fie necesare pentru atingerea obiectivului dorit și trebuie să nu împovăreze persoana fizică excesiv în raport cu obiectivul avut în vedere (proporționalitate în sens restrâns).**

Principiul proporționalității privește echilibrul între acțiunea avută în vedere (obiectivul propunerii) și mijloacele utilizate pentru atingerea acesteia (acțiunile vizate) și are în vedere atât conținutul, cât și forma acțiunii propuse (adică tipul de act legislativ propus – regulament, directivă, decizie). În sens general, principiul impune ca mijloacele puse în aplicare printr-o dispoziție de drept al UE să fie apte să realizeze obiectivele urmărite de reglementarea în cauză (caracterul apt, adecvat) și să nu depășească ceea ce este necesar pentru atingerea lor (caracterul necesar).

Intervenția legiuitorului prin normele criticate trebuie privită prin efectuarea testului de proporționalitate, dacă aceasta își găsește justificarea sub rigoarea exigențelor constituționale, test ce are în vedere dacă ingerința este prevăzută de lege, dacă există scop legitim și dacă măsura este adecvată, necesară într-o societate democratică și dacă păstrează justul echilibru între interesele colective și cele individuale. În același timp, este adevărat că, potrivit art. 53 alin. (1) din Constituție, cetățenii au obligația să contribuie, prin impozite și prin taxe, la cheltuielile publice, iar plata drepturilor de asigurări sociale constituie o cheltuială publică. Însă, potrivit alin. (2) al aceluiași articol, **sistemul legal de impuneri trebuie să asigure așezarea justă a sarcinilor fiscale, ceea ce presupune luarea în considerare a tuturor condițiilor de exercitare a activității profesionale, în raport de toate obligațiile contributive, precum și de exercitare a profesiei.**

Prin proiectul de lege amintit, în cazul asiguraților care obțin venituri din activități independente, contribuția se determină prin aplicarea cotei de 10% asupra venitului anual net/brut realizat cu plafonare la nivelul a 60 de salarii minime brute, iar în cazul asiguraților care obțin venituri din drepturi de proprietate intelectuală, venituri din asocierea cu o persoană juridică, venituri din cedarea folosinței bunurilor, venituri din activități agricole, silvicultură și piscicultură, venituri din investiții, venituri din alte surse, contribuția de asigurări sociale de sănătate este stabilită având în vedere o bază anuală de calcul plafonată.

Prin urmare, **deși contraprestația este reprezentată de pachetul de bază al serviciilor medicale, baza de calcul a contribuției de asigurări sociale de sănătate este stabilită în mod diferit în funcție de sursa veniturilor obținute de contribuabil.**

În fine, prin noua reglementare, **persoanele fizice autorizate și profesiile liberale vor fi taxate aproape similar cu un contract de muncă (plafonul de 60 de salarii rareori este depășit), deși nu asigură aceleași drepturi și măsuri de protecție cum sunt cele rezultate în baza raporturilor de muncă, reglementate prin Codul muncii, contractele colective sau contractele individuale de muncă.**

Activitatea profesiilor liberale presupune asumarea tuturor riscurilor și cheltuielilor profesionale, a cheltuielilor de pregătire profesională, precum și a taxelor specifice, pe care nu le regăsim la activitățile salarizate. Avocații, ca și alte profesii liberale, nu beneficiază de concediu de odihnă plătit și nu beneficiază de alte drepturi acordate prin lege salariaților. Avocații, ca și alte profesii liberale, au obligația ținerii registrelor și evidențelor contabile. Avocații, ca și celelalte profesii independente, au riscuri ce le poate antrena răspunderea profesională în condiții diferite și mai aspre decât ale salariaților. În plus, avocații au și obligația asigurării de răspundere profesională. Avocații au incompatibilități și interdicții profesionale, fiind supuși unor limitări în ce privește exercitarea de activități economice. Toate acestea sunt argumente împotriva unei taxări mai agresive a celor care exercită profesii liberale față de cei prevăzuți la art.155 alin.1 lit.c – h) Cod fiscal.

V.2 Aspecte de neconstituționalitate ce decurg din caracterul imprevizibil și intempestiv al sarcinilor fiscale.

Nu a existat o dezbate privind nevoia bugetului afectat sistemului de sănătate care să justifice o majorare agresivă și bruscă a contribuției.

Toate dezbaterile și justificările oferite de Guvernul României se referă exclusiv la bugetul public consolidat.

Creșterea plafonului stabilit pentru baza de calcul de la 24 la 60 de salarii minime brute pe țară reprezintă o sarcină fiscală care trebuie justificată de o nevoie acută a sistemului de sănătate (i) și să prezintă suficientă predictibilitate, adică un timp necesar pentru adaptarea activității celor care sunt vizati de o atare normă, timp care la nivel legislativ se raportează la 6 luni. Or, majorarea substanțială a sarcinii fiscale devine operantă în cel mai scurt termen, adică de la 1 ianuarie 2024. Este drept că obligațiile de plată vor fi scadente ulterior acestui moment, dar aceasta nu înseamnă că norma asigură predictibilitatea necesară. Indiferent de momentul scadenței, așa cum este în prezent proiectul de lege, sumele din care se vor achita obligațiile fiscale sunt cele obținute din veniturile începând cu ianuarie 2024. Prin urmare, o reorganizare a activității de o manieră să acopere această substanțială majorare este imposibil de realizat într-un termen atât de scurt.

Caracterul imprevizibil și intempestiv al majorării substanțiale a sarcinii fiscală riscă să afecteze în mod profund majoritatea avocaților iar consecințele vor fi simțite asupra accesului la justiție în componenta sa referitoare la dreptul la apărare.

Acesta este și motivul pentru care la data de 25 septembrie 2023, Consiliul Economic și Social a emis [avizul nefavorabil](#) cu privire la Proiectul de lege privind unele măsuri fiscal bugetare pentru asigurarea sustenabilității financiare a României pe termen lung, susținând argumentele din memoriul UNBR transmis Guvernului, potrivit căruia creșterea costurilor de exercitare a profesiilor liberale ca urmare a creșterii taxelor, în special pentru exercitarea profesiei de avocat, este de natură să restrângă accesul la justiție pentru persoanele cu venituri mai mici, care nu-și vor permite să plătească onorariile crescute ale avocaților.

VI. Concluzii.

Având în vedere argumentele și criticile de neconstituționalitate sesizate prin prezentul memoriu, Uniunea Națională a Barourilor din România, în urma analizării pertinentei și temeiniciei acestora, solicită Curții Constituționale a României ca, în îndeplinirea misiunii sale constituționale și legale de apărare a drepturilor și libertăților persoanelor, să aibă în vedere aceste aspecte în soluționarea obiecției de neconstituționalitate ce formează obiectul dosarului 2400AI/2023.

Cu deosebită considerație,

Avocat dr. Traian Cornel Briciu

Președintele Uniunii Naționale a Barourilor din România

10. 10. Proiectul Protocolului privind accesul avocaților în unitățile de poliție cu telefoane mobile și alte dispozitive electronice și legitimarea acestora, transmis Ministerului Afacerilor Interne;

Anexa la Decizia Comisiei Permanente nr. 92/26-27.01.2024

R O M Â N I A

MINISTERUL AFACERILOR INTERNE

INSPECTORATUL GENERAL AL POLIȚIEI ROMÂNE

UNIUNEA NAȚIONALĂ A BAROURILOR DIN ROMÂNIA

PROIECT - PROTOCOL

**privind accesul avocaților în unitățile de poliție cu telefoane mobile
și alte dispozitive electronice și legitimarea acestora**

În baza prevederilor:

- art. 2 alin. (3) din Legea nr. 51/1995 pentru organizarea și exercitarea profesiei de avocat, republicată;
- art. 26 alin. (1) pct. 1 din Legea nr. 218/2002 privind organizarea și funcționarea Poliției Române, republicată;

Părțile:

INSPECTORATUL GENERAL AL POLIȚIEI ROMÂNE, denumită în continuare I.G.P.R., cu sediul în București, Sector 5, Str. Mihai Vodă nr. 6, Telefon: 021.208.25.25, e-mail: igpr@politiaromana.ro, reprezentată prin Inspectorul general al Poliției Române, domnul chestor principal de poliție Benone – Marian MATEI, pe de o parte

și

UNIUNEA NAȚIONALĂ A BAROURILOR DIN ROMÂNIA, denumită în continuare U.N.B.R., cu sediul în București, Sector 5, Splaiul Independenței nr. 5, Palatul de Justiție, tel. 021.313.48.75, email unbr@unbr.ro, reprezentată prin Președinte av. dr. Traian – Cornel BRICIU,

convin să încheie prezentul protocol în scopul îndeplinirii funcțiilor și a atribuțiilor specifice fiecărei entități, conform competențelor cu care acestea sunt investite prin lege.

OBIECTUL PROTOCOLULUI

Art. 1. Prezentul Protocol are ca obiect crearea unui cadru de colaborare cu privire la accesul avocaților în unitățile de poliție cu telefoane mobile și alte dispozitive electronice, inclusiv mijloace tehnice de comunicare, înregistrare sau stocare a datelor și cu privire la legitimarea avocaților.

Art. 2. Este permis avocatului accesul în incinta unităților de poliție cu telefoane mobile și orice alte dispozitive electronice, inclusiv mijloace tehnice de comunicare, înregistrare sau stocare a datelor, în locurile și spațiile în care se gestionează informații neclasificate sau informații clasificate de nivel maxim secret de serviciu, stabilite de conducătorul unității. Utilizarea telefoanelor mobile și a dispozitivelor electronice de către avocat nu poate fi îngădită.

Art. 3. Este permis avocatului accesul în incinta unităților de poliție cu telefoane mobile și alte dispozitive electronice, inclusiv mijloace tehnice de comunicare, înregistrare sau stocare a datelor în locurile și spațiile în care se gestionează informații clasificate, altele decât cele prevăzute la art. 2. Utilizarea telefoanelor mobile și a dispozitivelor electronice de către avocat în scopul comunicării prin utilizarea serviciilor de voce, mesaje scrise, vocale sau date mobile nu poate fi îngădită.

Art. 4. Este interzis avocatului ca în locurile și spațiile în care se gestionează informații clasificate să fotografieze, să înregistreze audio – video sau să se conecteze la sistemele informatice ale unităților de poliție, fără acordul lucrătorului de poliție care instrumentează cauza în care avocatul asigură asistența, sau după caz, reprezentarea juridică. Orice operațiune de fotografiere, înregistrare audio – video sau de conectare la sistemele informatice ale unităților de poliție se va realiza în baza unui proces – verbal încheiat între avocat și lucrătorul de poliție prin care se menționează activitatea realizată.

Art. 5. Cu ocazia accesului avocatului în incinta unităților de poliție acesta se va legitima numai prin cardul de avocat vizat pentru anul respectiv, iar în absența cardului de avocat, legitimarea se va realiza prin adeverință eliberată de către baroul din care face parte însoțită de cartea de identitate, pașaport sau permis de conducere aflate în termen de valabilitate.

Art. 6. Orice modificare și/sau completare adusă prezentului protocol se pot/ poate face numai în scris, cu acordul părților, prin acte adiționale încheiate potrivit legii.

Art. 7. (1) Prezentul protocol se încheie pe o durată de 4 (patru) ani și intră în vigoare în termen de 10 (zece) zile calendaristice calculate începând cu data semnării de către ambele părți.

(2) Perioada de valabilitate a protocolului se prelungește automat pe perioade de câte un an, în situația în care niciuna din părți nu își exprimă intenția de reziliere cu cel puțin 30 de zile înainte de expirarea duratei pentru care a fost încheiat.

Art. 8. I.G.P.R. se obligă să comunice prezentul protocol tuturor unităților de poliție din România.

Art. 9. U.N.B.R. se obligă să comunice prezentul protocol **tuturor avocaților prin e-mail utilizând datele din platforma ifep.ro – Tabloul avocaților**, inclusiv prin publicarea acestuia pe pagina de internet www.unbr.ro

Art. 10. La data intrării în vigoare a prezentului protocol, Dispoziția Inspectorului General nr. 146 din 20.12.2018 privind accesul în unitățile de poliție cu mijloace tehnice de înregistrare, comunicare sau stocare și orice alte reglementări cu privire la obiectul prezentului protocol adoptate la nivelul I.G.P.R., al celorlalte structuri de poliție sau la nivelul unităților de poliție, nu sunt opozabile avocatului.

Prezentul protocol s-a semnat astăzi ____ . ____ . **2023**, în două exemplare originale, câte unul pentru fiecare parte semnatară, ambele având aceeași valoare juridică.

**INSPECTORATUL GENERAL
AL POLIȚIEI ROMÂNE**

**INSPECTOR GENERAL
AL POLIȚIEI ROMÂNE,**

**Chester principal de poliție
Benone – Marian MATEI**

**DIRECȚIA JURIDICĂ,
Comisar șef de poliție
Călin ROȘAN**

**UNIUNEA NAȚIONALĂ
A BAROURILOR DIN ROMÂNIA**

PREȘEDINTE,

Avocat dr. Traian – Cornel BRICIU

11. Punct de vedere UNBR, transmis Ministerului Afacerilor Interne, cu privire la proiectul Ordinului viceprim-ministrului, ministrul afacerilor interne, privind procedura înmatriculării, înregistrării, radierii și eliberarea autorizației de circulație provizorie sau pentru probe a vehiculelor

328-AUT-2023

27.11.2023

Către:

MINISTERUL AFACERILOR INTERNE

SECRETAR GENERAL

București, Sector 1, Piața Revoluției nr. 1A, Cod poștal 010086

e-mail: georgian.dutu@mai.gov.ro

DOMNULE SECRETAR GENERAL,

Subscrisa, **UNIUNEA NAȚIONALĂ A BAROURILOR DIN ROMÂNIA** (denumită în continuare U.N.B.R.), cu sediul în București, Sector 5, Splaiul Independenței nr. 5, Palatul de Justiție, tel. 021.313.48.75, fax. 021.313.48.80, email: unbr@unbr.ro, reprezentată prin Președinte av. dr. Traian – Cornel BRICIU, prin prezenta vă facem cunoscut faptul că s-a luat act de **proiectul ordinului viceprim-ministrului, ministrul afacerilor interne, privind procedura înmatriculării, înregistrării, radierii și eliberarea autorizației de circulație provizorie sau pentru probe a vehiculelor**, remis la U.N.B.R. prin adresa dvs.nr. 21075/13.14.2023.

Ca urmare a consultării proiectului comunicat, apreciem ca fiind oportune următoarele completări:

- la art. 34 alin. (1) lit. b), art. 37 alin. (1) lit. b), art. 38 alin. (1) lit. f), art. 39 alin. (2) lit. e), art. 45 alin. (1) lit. b), la finalul fiecărei norme juridice solicităm completarea cu „(…); **în cazul reprezentării solicitantului prin avocat, identificarea se va realiza numai prin cardul de avocat vizat pentru anul respectiv, iar în absența cardului de avocat, identificarea se va realiza prin adeverință eliberată de către baroul din care face parte însoțită de cartea de identitate.**”

- la art. 45 alin. (1) se impune completarea cu o nouă literă și anume litera **k**) având următorul conținut: „**procură specială în formă autentică, împuternicire avocațială sau împuternicire scrisă a reprezentantului legal al persoanei juridice, după caz.**”

În susținerea completărilor propuse invocăm dispozițiile **art. 236 din Statutul profesiei de avocat:**

„(1) Avocatul are obligația să poarte insignă și să dețină **legitimație de avocat, cu care se identifică în fața** instanțelor judecătorești, a organelor de urmărire penală, a autorităților cu atribuții jurisdicționale, a notarilor publici și a executorilor judecătorești, **a organelor administrației publice și a instituțiilor publice, precum și a altor persoane juridice și fizice**, inclusiv în fața avocaților, cu care intră în contact în exercitarea activităților sale.

(2) **Modelul legitimației și al insignei de avocat** sunt prevăzute în anexele nr. XXVI și XXVII.”

Atașăm totodată un *extras* al Anexei XXVI la Statutul profesiei de avocat ce conține modelul legitimației de avocat din care rezultă faptul că există **un număr de card** pentru identificarea fiecărui avocat având următorul format: **4000-xxx-xxx-xxx**.

Nu în ultimul rând, vă facem cunoscut faptul că s-a luat act de normele privind **aplicația informatică** și vă felicităm pentru inițiativa și efortul depus în realizarea acestui proiect prin care se asigură o celeritate în soluționarea cererilor.

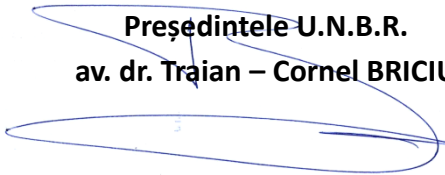
Cu ocazia definitivării aplicației informatice, vă solicităm să aveți în vedere adaptarea acesteia, astfel încât avocatul care reprezintă solicitantul în cadrul procedurilor ce fac obiectul actului normativ să se identifice numai prin următoarele elemente:

- **nume, prenume;**
- **număr legitimație / card avocat;**
- **sediul profesional / sediu secundar / birou de lucru** (avocatul având posibilitatea să opteze în a indica una din cele trei adrese potrivit modalității în care își exercită profesia).

De asemenea, în ceea ce privește dovada calității de reprezentant / împuternicit aceasta se va realiza de către avocat exclusiv prin **împuternicirea avocațială** potrivit art. **126 alin. (1) din Statutul profesiei de avocat și art. 43 alin. (2) din Legea nr. 51/1995**, așa cum în mod corect este reglementat în proiectul actului normativ în discuție.

Cu deosebită considerație,

Președintele U.N.B.R.
av. dr. Traian – Cornel BRICIU

12. Punct de vedere al UNBR, transmis Guvernului României, privind Hotărârea Guvernului nr. 1117 din 16 noiembrie 2023, privind aprobarea Metodologiei pentru raportarea durabilității — Codul român al sustenabilității

Nr. 411-ORG-2023

Data: 27.11.2023

Către:

Guvernul României

Domnului Prim-Ministru Ion-Marcel CIOLACU

Ref: Hotărârea Guvernului nr. 1117 din 16 noiembrie 2023, privind aprobarea Metodologiei pentru raportarea durabilității — Codul român al sustenabilității

Stimate domnule Prim-Ministru,

Uniunea Națională a Barourilor din România a luat act de [H.G. nr. 1117](#) din 16 noiembrie 2023, privind aprobarea [Metodologiei](#) pentru raportarea durabilității — Codul român al sustenabilității, (publicată în M. Of. nr. 1052 bis, din 21.11.2023) și constată că anumite dispoziții referitoare la criteriul 19 – Influență politică – nu au o bază legală și chiar încalcă legislația națională.

Potrivit H.G. nr.1117/2023 (Anexa), entitățile cu peste 500 de salariați sunt obligate să raporteze - pe platforma codsustenabilitate.gov.ro - rapoarte de sustenabilitate, care pot fi accesate transparent de toate părțile interesate. De asemenea, orice alte entități pot publica aceste rapoarte de sustenabilitate. Metodologia prevede un set de criterii care servesc la clasificarea domeniilor de raportare cu privire la sustenabilitate. Criteriul nr. 19, denumit „Influența politică”, prevede la alin. ultimă că „*entitatea (care are peste 500 de salariați n.n.) raportează toate contribuțiile semnificative legate de procedurile de adoptare de acte normative, precum și toate modalitățile de finanțare a activității partidelor politice și a campaniilor electorale*”.

În același timp, se prevede că noțiunea „influența politică” include „**atât legăturile financiare, cât și personale dintre o organizație și politică, cum ar fi apartenența la grupuri de interese, cooperarea cu agenții de lobby adecvate, firme de avocatură, firme de consultanță și relații publice, fundații și think-tankuri. De asemenea, poate include inițiative corporative legate de evenimente și apartenența la grupuri de lucru specifice, active din punct de vedere politic**”.

Cu privire la aceste aspecte avem următoarele observații:

1. Nu există nicio bază legală (Directivă europeană, Regulament european sau lege națională) care să impună obligația de raportare a contribuțiilor monetare făcute de companiile cu peste 500 de angajați către „firmele” de avocatură. Astfel că un act administrativ inferior legii, cum este o hotărâre de Guvern, **nu poate adăuga la lege**, fiind pasibil de a fi atacat în contencios administrativ.

Menționăm faptul că Legea nr. 51/1995 pentru organizarea și exercitarea profesiei de avocat reglementează, atât activitățile avocațiale, cât și natura și specificul acestora. Din prevederile legii rezultă în mod clar că profesia de avocat nu reprezintă un vector al activităților politice, inclusiv pentru motivul - cu valoare de principiu - că *profesia de avocat este independentă*.

2. Obligarea entităților cu peste 500 de angajați să raporteze public informații cu privire la cabinetele /societățile de avocatură cu care lucrează, cât și valoarea monetară a contribuțiilor către aceste cabinete/societăți *reprezintă o breșă inadmisibilă în secretul profesional*, care este absolut și presupune confidențialitatea oricăror comunicări avocat - client, inclusiv cele cu privire la obiectul contractului avocat- client și onorariile corespunzătoare.
3. Exprimările din textele invocate sunt confuze și, ca atare, lipsite de predictibilitate și susceptibile de interpretări abuzive, dovedind necunoașterea dreptului român și a terminologiei specifice dreptului național. În România nu există „firme” de avocatură, ci societăți sau cabinete, conform Legii nr. 51/1995. Observăm că definirea „influenței politice” în cadrul Metodologiei este copiată cuvânt cu cuvânt din Codul German al Sustenabilității (singurul stat european în care mai există un astfel de cod), fără să țină cont de specificul profesiei de avocat din România, unde

modalitățile specifice prin care se realizează activitatea avocatului sunt prevăzute limitativ la art. 3 din Legea nr. 51/1995 iar aceste dispoziții exclud activitățile de lobby sau orice alte activități de influențate a politicului.

Având în vedere aceste considerente, vă solicităm adoptarea de urgență a unei Hotărâri de Guvern, care să modifice definiția „influenței politice”, așa cum este redactată în Codul Român al Sustenabilității, eliminând sintagma „firme de avocatură”, întrucât potrivit dreptului român, acestea nu pot fi asimilate sub nicio formă politicii.

Cu deosebită considerație,
Președintele U.N.B.R.
av. dr. Traian-Cornel BRICIU

13. Poziția UNBR, transmisă Ministerului Afacerilor Externe-Direcția Agent Governamental pentru CEDO, privind propunerea de modificare a art. 39 din Regulamentul CEDO – Măsurile provizorii

Nr. 338-AUT-2023

Data: 29.11.2023

**Către: MINISTERUL AFACERILOR EXTERNE
DIRECȚIA AGENT GUVERNAMENTAL pentru CEDO
Doamnei Oana Ezer**

Ref: Referință – Observații privind propunerea de modificare a art. 39 din Regulamentul CEDO – Măsurile provizorii

Uniunea Națională a Barourilor din România (U.N.B.R.) consideră că propunerea de modificare și completare a art. 39 alin. 1 din Regulamentul Curții Europene a Drepturilor Omului este benefică și contribuie în mod substanțial la consolidarea sistemului Consiliului Europei de protecție a drepturilor fundamentale individuale, sub 2 aspecte:

- i) Reglementează, într-o manieră clară și neechivocă, cazurile de aplicare a măsurilor provizorii, prin implementarea unor criterii determinate, absolut necesare pentru a recurge la acest mecanism judiciar, cu caracter excepțional și pentru a asigura predictibilitatea și aplicarea unitară a măsurilor provizorii în procedurile privind încălcarea unor drepturi fundamentale individuale, care reclamă o protecție deosebită și intervenția promptă a Curții;
- ii) Extinde sfera judecătorilor abilitați cu prerogativa de a soluționa cererile privind luarea măsurilor provizorii și de a solicita informații privind aplicarea măsurilor provizorii, aspect ce

va facilita accesul la această procedură excepțională, va fluidiza derularea procedurii, va permite soluționarea unor astfel de cereri în regim de urgență și va diminua riscul producerii unor vătămări ireparabile ale drepturilor fundamentale individuale, în cazuri urgente și justificate.

Cu deosebită considerație,

Președintele U.N.B.R.

av. dr. Traian-Cornel BRICIU

14. Poziția UNBR, transmisă Sindicatului Național al Grefei Judiciare DICASTERIAL privind declanșarea protestului grefierilor începând cu data de 11.12.2023, pe o perioadă nedeterminată

Nr. 361-AUT-2023

11.12.2023

Către:

**Consiliul Superior al Magistraturii
Domnului Daniel Grădinaru, Președinte CSM**

**Înalta Curte de Casație și Justiție,
Doamnei Președinte Corina-Alina Corbu**

**Sindicatul Național al Grefei Judiciare DICASTERIAL
Președinte Cătălin Trăistaru**

Uniunea Națională a Barourilor din România (UNBR) a fost informată de Sindicatul Național al Grefei Judiciare DICASTERIAL asupra protestului grefierilor începând cu data de 11.12.2023, pe o perioadă nedeterminată conform celor stabilite prin Hotărârea AGA a SNGJ Dicasterial din 09.12.2023.

UNBR rămâne consecventă poziției sale potrivit căreia problemele cu care se confruntă fiecare profesie juridică, indiferent de gravitatea acestora, trebuie să își găsească soluții care să evite afectarea drepturilor fundamentale ale cetățenilor.

UNBR consideră că este esențial ca măsurile de protest să nu aibă un potențial risc disruptiv cauzat de modalitatea neunitară a abordării protestului în cadrul instanțelor prin faptul că se procedează neunitar în tratarea cauzelor aflate pe rolul acestora, în sensul că la unele instanțe cauzele se judecă iar la altele nu, după cum grefierii care funcționează la respectivele instanțe sunt sau nu afiliați Sindicatului Național al Grefei Judiciare DICASTERIAL ori pricinile sunt apreciate de instanțe ca fiind urgente.

În aceste condiții, singura posibilitate pentru avocați de afla dacă dosarul în care sunt angajați urmează a se judeca sau nu este de a se deplasa la respectiva instanță, uneori de la distanțe mari, cu

costurile aferente deplasării, costuri care în final se regăsesc în cheltuielile justițiabilului, deja afectat de un nou protest în sistemul judiciar.

Prin urmare, UNBR vă solicită să transmiteți instanțelor judecătorești să comunice către barouri/UNBR și/sau să evedențieze prin afișare pe pagina web a instanței situația completurilor la care activitatea este afectată de acțiunile de protest și cauzele pentru care se apreciază că protestul nu împiedică judecata, pentru ca activitatea avocaților să se desfășoare în condiții optime și cu cât mai puține prejudicii pentru justițiabili.

Președintele U.N.B.R.,
av. Traian-Cornel BRICIU

15. Punct de vedere UNBR, transmis Comisiei juridice, de numiri, disciplină, imunități și validări a Senatului, cu privire la Propunerea legislativă pentru modificarea și completarea Legii nr. 514/2003 privind organizarea și exercitarea profesiei de consilier juridic (Proiect înregistrat la Senat sub nr. [B715/2023](#))

438-ORG-2023
27.12.2023

Către: Senat - Comisia juridică, de numiri, disciplină, imunități și validări
Domnului Președinte Cristian-Augustin NICULESCU-ȚĂGÂRLAȘ
com.juridica@senat.ro ; cristian.niculescu-taqarlas@senat.ro

Stimate domnule Președinte,

În urma analizării de către Uniunea Națională a Barourilor din România (UNBR) a Propunerii legislative pentru modificarea și completarea Legii nr. 514/2003 privind organizarea și exercitarea profesiei de consilier juridic (Proiect înregistrat la Senat sub nr. B715/2023) vă remitem punctul de vedere formulat cu consultarea Institutului Național pentru Pregătirea și Perfecționarea Avocaților (INPPA)

Aspecte prealabile

La Senatul României a fost înregistrată, spre adoptare, Propunerea legislativă pentru modificarea și completarea Legii nr.514/2003 privind organizarea și exercitarea profesiei de consilier juridic, sub nr. B715/2023.

Această propunere legislativă reprezintă o inițiativă parlamentară, a fost depusă de inițiator, la Senat, în data de 29.11.2023 și înaintată Biroului permanent la Senatului în data de 5.12.2023, fiind actualmente în consultare publică.

Prin acest proiect de lege se propune modificarea și completarea a două articole din Legea nr. 514/2003 privind organizarea și exercitarea profesiei de consilier juridic, după cum urmează:

„1. La articolul 21, după alin.(1) se introduc două noi alineate, alin.(2) și (3), cu următorul cuprins:

(2) *Consilierii juridici pentru a putea profesa au obligația să se înscrie în asociațiile profesionale județene constituite conform prevederilor Legii nr. 514/2003 în termenul prevăzut de art. 25 alin. (1).*

(3) *În lipsa înscrierii într-una dintre asociațiile profesionale județene, consilierul juridic nu va putea reprezenta convențional decât persoanele fizice, în condițiile art.83 din Legea nr.134/2010 privind Codul de procedură civilă.*

2. *Articolul 24 se modifică și va avea următorul cuprins:*

Art.24. - În termen de 90 de zile de la intrarea în vigoare a prezentei legi, conducătorii autoritățile publice, instituțiile și toate celelalte persoane juridice de drept public sau privat, au obligația să dispună operarea modificărilor prevăzute de prezenta lege în încadrarea și stabilirea statutului, a drepturilor și obligațiilor consilierilor juridici pe care îi au numiți sau angajați în slujba lor.”

Analiza propunerii legislative

Așa cum rezultă din Expunerea de motive aferentă acestei propuneri legislative, modificarea Legii nr. 514/2003 se impune din perspectiva următoarelor argumente:

- profesia de consilier juridic face parte din categoria profesiilor juridice reglementate, fiind integrată în sistemul de justiție
- consilierul juridic este instrumentul principal prin care statul și diviziunile sale administrative își apără rolul și interesele prin aplicarea funcțiilor dreptului
- exercitarea profesiei de consilier juridic se face în baza unui contract de munca sau legislația specială aplicabilă funcționarilor publici, atunci când se exercită în baza unui raport de serviciu
- crearea unui practici unitare cu privire la obligativitatea efectuării unui stagiului de pregătire profesională pentru consilierii juridici stagiați cu durata de 2 ani
- marea majoritate dintre consilierii juridici nu efectuează stagiul profesional indicat de norma legală și în fond practică o profesie fără să țină cont de legea de reglementare
- obligativitatea înscrierii consilierilor juridici într-una din asociațiile profesionale, constituite cu respectarea prevederilor articolul 25 alin.(I) din Legea nr.514/2003, privind organizarea și exercitarea profesiei de consilier juridic
- consilierul juridic asigură apărarea drepturilor și intereselor legitime ale statului, ale autorităților publice centrale și locale, ale instituțiilor publice și de interes public, ale celorlalte persoane juridice de drept public, precum și ale persoanelor juridice de drept privat, în slujba cărora se află

La o simplă analiză a motivelor ce au determinat inițierea prezentei propuneri de modificare legislativă, se poate concluziona că **rațiunile avute în vedere sunt apte să asigure o exercitare legală a profesiei de consilier juridic și o mai bună pregătire profesională a acestei profesii**, prin parcurgerea obligatorie și efectivă a perioadei de stagiatură în această activitate juridică.

Cu toate acestea, art. 21 alin. 3 (text propus în completarea art. 21 din Legea nr. 514/2003) prevede că „în lipsa înscrierii într-una dintre asociațiile profesionale județene, consilierul juridic nu va putea reprezenta convențional decât persoanele fizice, în condițiile art.83 din Legea nr.134/2010 privind Codul de procedură civilă”.

Acest text legal propus spre adoptare **nu este oportun, nu are legătură cu motivele enunțate de inițiator, fiind chiar opuse acestora și poate genera confuzie în aplicare având în vedere că generează o suprapunere legislativă.**

Articolul 83 din Codul de procedură civilă reglementează reprezentarea convențională a persoanelor fizice, având următorul conținut: „(1) În fața primei instanțe, precum și în apel, persoanele fizice pot fi reprezentate de către avocat sau alt mandatar. Dacă mandatul este dat unei alte persoane decât unui avocat, mandatarul nu poate pune concluzii asupra excepțiilor procesuale și asupra fondului decât prin avocat, atât în etapa cercetării procesului, cât și în etapa dezbaterilor. (2) În cazul în care mandatarul persoanei fizice este soț sau o rudă până la gradul al doilea inclusiv, acesta poate pune concluzii în fața oricărei instanțe, fără să fie asistat de avocat, dacă este licențiat în drept. (3) La redactarea cererii și a motivelor de recurs, precum și în exercitarea și susținerea recursului, persoanele fizice vor fi asistate și, după caz, reprezentate, sub sancțiunea nulității, numai de către un avocat, în condițiile legii, cu excepția cazurilor prevăzute la art. 13 alin. (2). (4) În cazul contestației în anulare și al revizuirii, dispozițiile prezentului articol se aplică în mod corespunzător”.

Este evident că art. 21 alin. 3 din propunerea legislativă nu se referă la reprezentarea prin mandatar avocat deoarece consilierul juridic nu are această calitate profesională.

În ceea ce privește reprezentarea convențională prin mandatar neavocat, **această posibilitate este recunoscută de Codul de procedură civilă, nefiind necesară o trimitere/confirmare în Legea nr. 514/2003.** Mandatarul neavocat poate fi orice persoană fizică, cu capacitate deplină de exercițiu, care își va justifica această calitate prin procură autentică (art. 85 alin. 1 NCPC). **Reprezentarea prin mandatar neavocat nu este condiționată/legată de calitatea de consilier juridic, ci chiar exclude această calitate.**

Mandatarul neavocat nu reprezintă în justiție în virtutea calității de consilier juridic, ci prin simpla calitate de persoană fizică, cu capacitate deplină de exercițiu, aleasă ca atare, de către partea litigantă (mandant). În acest sens, reglementarea de la art. 83 și urm. NCPC este suficientă/completă pentru a configura această modalitate de reprezentare.

Articolul 21 alin 3 din propunerea legislativă vine și în contradicție cu art. 1 din Legea nr. 514/2003 care prevede: „*consilierul juridic asigură apărarea drepturilor și intereselor legitime ale statului, ale autorităților publice centrale și locale, ale instituțiilor publice și de interes public, ale celorlalte persoane juridice de drept public, precum și ale persoanelor juridice de drept privat, în slujba cărora se află și în conformitate cu Constituția și legile țării*”. Așadar, consilierul juridic este îndrituit să reprezinte numai statul, autorităților publice centrale și locale, instituțiilor publice și de interes public, persoane juridice de drept public, și persoane juridice de drept privat, **fiind exclusă reprezentarea persoanelor fizice.** Totodată, art. 3 din Legea nr. 514/2003 statuează că „(1) *Consilierul juridic numit în funcție are statutul funcționarului, potrivit funcției și categoriei acesteia.* (2) *Consilierul juridic angajat în muncă are statut de salariat*”, text legal care exclude, de asemenea, reprezentarea persoanei fizice – parte în procesul civil.

Articolul 21 alin 3 din propunerea legislativă **este contrar și motivelor enunțate din Expunerea de motive.** Astfel, acest Proiect de lege își propune să formalizeze și să impună, cu caracter obligatoriu, parcurgerea fazei stagiaturii în profesia de consilier juridic, pentru o mai bună pregătire profesională a acestei profesii. Pe de altă parte, se dorește o condiționare efectivă a exercitării profesiei de consilier juridic de înscrierea într-o Asociație județeană de profil. Prin faptul că în lipsa înscrierii într-una dintre asociațiile profesionale județene, consilierul juridic nu va putea reprezenta convențional decât persoanele fizice, în condițiile art.83 din Legea nr.134/2010 privind Codul de procedură civilă, **se**

încurajează neînscrierea în asemenea asociații profesionale din moment ce se permite reprezentarea prin consilier juridic, în procese civile, a persoanelor fizice.

Prin faptul că se permite faptul ca un consilier juridic să poată reprezenta convențional persoanele fizice, în condițiile art.83 din Legea nr.134/2010 privind Codul de procedură civilă, **se creează o nouă competență a acestuia (care vine în contradicție cu art. 1 și 3 din Legea nr. 5514/2003) și se permite consilierului juridic o activitate care este permisă, prin lege, numai avocaților**, în conformitate cu art. 3 din Legea nr. 51/1995.

Reprezentarea persoanelor fizice în procesul civil este permisă mandatarilor neavocați (care nu pot avea calitatea de consilieri juridici – art. 83, 85 NCPC) și mandatarilor avocați, în conformitate cu art. 83, 85 NCPC și Legea nr. 51/1995. Reprezentarea, prin consilier juridic, în procesele civile, este prevăzută numai în cazul reprezentării convenționale a persoanelor fizice, în temeiul art. 84 NCPC și Legii nr. 514/2003.

Este evident că un consilier juridic poate reprezenta în procesul civil, în calitate de mandatar neavocat (cu toate restricțiile legale aferente) dacă acționează în calitate de persoană fizică, fără a uzita calitatea de consilier juridic. Pentru o asemenea reprezentare sunt suficiente textele legale din Codul de procedură civilă, fiind inutilă și greșită o „confirmare” a acestei posibilități de reprezentare în Legea nr. 514/2003 care are ca obiect de reglementare organizarea și exercitarea unei profesii juridice, respectiv cea de consilier juridic. În realitate, prin această mențiune/confirmare din Legea nr. 514/2003 **se creează o ambiguitate în reprezentarea convențională a persoanelor fizice, o suprapunere de competență cu profesia de avocat și un conflict de reglementare cu însăși Legea nr. 514/2003.**

Având în vedere considerentele mai sus-expuse, considerăm că art. 21 alin. 3 din Propunerea legislativă pentru modificarea și completarea Legii nr.514/2003 privind organizarea și exercitarea profesiei de consilier juridic (Proiect înregistrat la Senat sub nr. B715/2023), în forma propusă, **nu este oportună, nu respectă regulile de tehnică legislativă deoarece creează „conflicte legislative” și are caracter neconstituțional, nefiind clară, predictibilă și previzibilă.**

Cu deosebită considerație!

Președintele UNBR
Av. dr. Traian-Cornel Briciu

16. Memoriul transmis Președintelui României, Primului Ministru, Președintelui Senatului, Președintelui Camerei Deputaților, Președintelui Consiliului Superior al Magistraturii, privind solicitarea ca în baza prerogativelor prevăzute de art. 146 lit. e) din Constituție și art. 34 din Legea 47 /1992, să sesizeze Curtea Constituțională a României în vederea constatării existenței unui conflict de natură constituțională între Guvernul României, pe de-o parte și autoritatea judecătorească reprezentată prin Consiliul Superior al Magistraturii, pe de altă parte

17. Poziția UNBR, transmisă Ministerului Justiției, referitor la Adresa Ministerului Justiției nr. 3993/2024, privind „Semnalarea preocupărilor Comisiei Europene cu privire la restricțiile vizând profesia de avocat în România”

60-AUT-2024/12.03.2924

Către: Ministerul Justiției

Doamnei Alina-Ștefania Gorghiu, Ministra Justiției

Ref. la Adresa Ministerului Justiției nr. 3993/2024, transmisă UNBR la 27.02.2024 privind „Semnalarea preocupărilor Comisiei Europene cu privire la restricțiile vizând profesia de avocat în România”

Context

Ținând seama de preocupările Comisiei Europene referitoare la profesia de avocat , având în vedere concluzia acestei instituții în conformitate cu care restricțiile de reglementare impuse avocaților sunt mai stricte în România decât media Uniunii Europene, Ministerul Justiției **apreciază necesară efectuarea unei analize a restricțiilor existente în legislația națională, în vederea identificării unor eventuale măsuri de adaptare a acesteia.**

Informațiile solicitate vor fi utilizate în vederea elaborării Raportului de țară din cadrul Semestrului European care va fi publicat în luna iunie 2024, împreună cu propunerile de Recomandări specifice de țară.

Analiza restricțiilor existente în legislația națională, în vederea identificării unor eventuale măsuri de adaptare a acesteia

Conform [Raportului de țară djn 2023 privind România](#)³, „restricțiile de reglementare impuse profesiei de avocat sunt mai stricte în România decât media UE. (...) Avocații intră sub incidența dispozițiilor **privind forma juridică, a normelor de incompatibilitate și a restricțiilor multidisciplinare**, toate acestea putând afecta potențialul de inovare al acestui sector. (...) Recomandă eliminarea restricțiilor inutile în materie de reglementare în privința profesiei de avocat”.

În contextul ultimei evaluări și actualizări a recomandărilor de reformă a serviciilor, Comisia Europeană nu a avut recomandări specifice pentru profesia de avocat din România, ci doar **recomandările generale**⁴, valabile pentru toate statele membre, respectiv:

- I. „Toate statele membre care rezervă furnizarea de consultanță juridică exclusiv avocaților ar trebui să se asigure că serviciile juridice pot fi dezvoltate și inovate odată cu dezvoltarea de soluții digitale, fără a fi afectate de un domeniu de aplicare excesiv de larg al activităților rezervate.*

³ DOCUMENT DE LUCRU AL SERVICIILOR COMISIEI EUROPENE - [Raportul de țară din 2023](#) privind România - care însoțește documentul RECOMANDARE A CONSILIULUI privind Programul național de reformă al României pentru 2023 și care include un aviz al Consiliului privind Programul de convergență al României pentru 2023 {COM(2023) 623 final}, pag. 11, 17 și 61

⁴ Idem, Cap II.4. „Avocați”

II. *Toate statele membre ar trebui să evalueze cerințele privind forma de societate și deținerea de capital, normele de incompatibilitate și restricțiile multidisciplinare, ținând seama în special de nevoia de inovare și de punerea în aplicare a soluțiilor digitale și a modelelor de afaceri emergente”.*

Ne vom referi în continuare la aspectele invocate de Comisia Europeană cu privire la restricțiile privind profesia de avocat în România, respectiv:

- activități rezervate și norme de incompatibilitate
- formele juridice autorizate de exercitare a profesiei (cerințe privind deținerea de capital și drepturile de vot, participarea non avocaților la formele de exercitare)

Activitățile rezervate profesiei de avocat și restricțiile legate de compatibilitate

Activitățile rezervate profesiei de avocat sunt prevăzute de art. 3 din Legea nr. 51/1995 privind organizarea și funcționarea profesiei de avocat (în continuare Legea). Formele de activitate prevăzute de lege pot fi exercitate numai de către avocați, dacă legea nu dispune altfel. Activitatea avocatului se realizează prin:

- **Consultații și cereri cu caracter juridic** (avocatul poate întocmi și formula în numele și/sau în interesul clientului cereri, notificări, memorii sau petiții către autorități, instituții și alte persoane, în scopul ocrotirii și apărării drepturilor și intereselor legitime ale acestuia),
- **Asistența și reprezentare juridică în fața instanțelor judecătorești**, a organelor de urmărire penală, a autorităților cu atribuții jurisdicționale, a notarilor publici și a executorilor judecătorești, a organelor administrației publice și a instituțiilor, precum și a altor persoane juridice, în condițiile legii
- **Redactarea de acte juridice, atestarea identității părților, a conținutului și a datei actelor prezentate spre autentificare**
- **Asistarea și reprezentarea persoanelor fizice sau juridice interesate în fața altor autorități publice cu posibilitatea atestării identității părților, a conținutului și a datei actelor încheiate**
- **Apărarea și reprezentarea cu mijloace juridice specifice a drepturilor și intereselor legitime ale persoanelor fizice și juridice în raporturile acestora cu autoritățile publice, cu instituțiile și cu orice persoană română sau străină**
- **Activități de mediere**
- **Activități fiduciare desfășurate în condițiile Codului civil**
- **Stabilirea temporară a sediului pentru societăți reglementate de Legea nr. 31/1990 la sediul profesional al avocatului și înregistrarea acestora, în numele și pe seama clientului, a părților de interes, a părților sociale sau a acțiunilor societăților astfel înregistrate**
- **Activități de curatela specială potrivit Legii și Statutului profesiei de avocat**
- **Orice mijloace și căi proprii exercitării dreptului de apărare, în condițiile legii**

Potrivit art. 16 din Lege, exercitarea profesiei de avocat este compatibilă cu:

- calitatea de deputat sau senator, consilier în consiliile locale sau județene;
- activități și funcții didactice în învățământul superior, activități didactice cu conținut juridic în învățământul liceal și gimnazial;
- activități în domeniul cercetării științifice sau al creației intelectuale;

- calitatea de arbitru, mediator, conciliator sau negociator, consilier fiscal, consilier în proprietate industrială, traducător autorizat, practician în insolvență, responsabil cu protecția datelor cu caracter personal, expert în executarea contractelor cu finanțare europeană;
- alte activități prevăzute de lege.

Unele dintre aceste activități nu sunt rezervate exclusiv avocaților, ci sunt partajate de aceștia cu alte profesii incompatibile cu avocatura – consilieri juridici, notari etc.

În perioada de referință 2021 - prezent, UNBR a făcut demersuri pentru a lărgi aria activităților compatibile cu profesia de avocat, prin modificări legislative în acest sens.

Prin legea 184/2021 s-a lărgit lista activităților compatibile, astfel încât **avocații pot desfășura activități sau deține funcții didactice în orice domeniu al învățământului superior**, nu numai în cel juridic, cum era în prevederile anterioare. De asemenea, **avocații pot desfășura activități didactice cu conținut juridic în învățământul liceal și gimnazial**, nu numai cel universitar. Prin aceeași lege, prevederea referitoare la compatibilitatea profesiei de avocat cu „*activitatea literară și publicistică*” a fost **înlocuită cu "activități în domeniul cercetării științifice sau al creației intelectuale"**, care este mult mai largă;

Totodată, se prevede expres că activitatea avocatului este compatibilă cu cea de "*practician în insolvență, responsabil cu protecția datelor cu caracter personal, expert în executarea contractelor cu finanțare europeană*", ceea ce reprezintă o arie mai largă decât legislația anterioară, care se referea doar la compatibilitatea cu activitățile de "*administrator sau lichidator în cadrul procedurilor de reorganizare și lichidare judiciară*".

Și mai recent, prin legea nr. 30/2024⁵ cele trei acte normative care reglementează proprietatea industrială au fost modificate prin includerea avocatului în noțiunea de mandatar autorizat. Astfel, avocatul dobândește de drept calitatea de mandatar autorizat în fața OSIM pentru înregistrarea cererilor cetățenilor, fără a mai fi nevoie să fie supus unui proces formal de dobândire a calității de consilier în proprietate intelectuală.

De asemenea, pentru a răspunde primei recomandări adresate de Comisia Europeană tuturor statelor membre, UNBR a reglementat statutar participarea avocaților la platformele online de intermediere avocat client, în conformitate cu principiile fundamentale ale profesiei de avocat.

În ceea ce privește restricțiile legate de incompatibilitate, acestea sunt delimitate de art. 15 din Lege.

Profesia de avocat fiind incompatibilă cu:

- activitatea salarizată în cadrul altor profesii decât cea de avocat;
- ocupațiile care lezează demnitatea și independența profesiei de avocat sau bunele moravuri;
- exercitarea nemijlocită de fapte materiale de comerț.

Or, aceste restricții se regăsesc în majoritatea statelor europene și țin de garanțiile de integritate a avocaților.

---

⁵ Legea nr. 30/2024 pentru modificarea Legii nr. 84/1998 privind mărcile și indicațiile geografice, a Legii nr. 129/1992 privind protecția desenelor și modelelor, precum și a Legii nr. 64/1991 privind brevetele de invenție a fost publicată în [Monitorul Oficial nr. 173](#) din 4 martie 2024

Prin urmare, așa cum rezultă și din studiul comparativ⁶ al normelor privind incompatibilitățile din alte țări din UE, restricțiile legate de incompatibilități nu sunt mai severe decât media europeană și nu încalcă normele europene cu privire la profesia de avocat.

Unul dintre obiectivele permanente ale UNBR este extinderea ariei de practică, adaptarea activității avocatului la noile nevoi ale pieței, inclusiv cererea de servicii integrate.

Formele juridice autorizate de exercitare a profesiei

Conform Comisiei Europene „Regulile privind forma juridică și cerințele de acționariat aplicabile avocaților (din România n.n.) sunt foarte restrictive. În timp ce avocații pot presta servicii și în societăți profesionale cu răspundere limitată, alegerea formei juridice este limitată. În plus, deținerea de acțiuni de către profesioniști, alții decât avocații, nu este posibilă. Este interzisă exercitarea în comun a profesiilor”⁷.

Conform art. 5 din Lege, formele de exercitare a profesiei de avocat sunt: cabinete individuale, cabinete asociate, societăți civile profesionale sau societăți profesionale cu răspundere limitată.

Nu este posibilă participarea capitalului provenit de la non avocați în formele de exercitare a profesiei. Este interzisă **exercitarea în comun a profesiilor** prin înființarea de societăți multidisciplinare/interprofesionale. Cu toate acestea, multidisciplinaritatea este asigurată prin art. 7 din Lege, care prevede că ”Orice avocat, indiferent de forma de exercitare a profesiei, poate să încheie **convenții de colaborare cu experți sau cu alți specialiști**, în condițiile legii. Societățile civile profesionale și societățile profesionale cu răspundere limitată pot încheia astfel de convenții numai cu acordul tuturor asociaților. Prin urmare, avocații pot colabora cu alte profesii pentru a răspunde cererii de servicii integrate, însă nu pot înființa societăți interprofesionale/multidisciplinare, în sensul de entități economice unice.

UNBR are însă în vedere această evoluție și, la nivelul grupurilor de lucru ale UNBR, se studiază posibilitățile de adaptare a legislației profesionale în acord cu realitățile europene în privința pieței serviciilor juridice. Un subiect important este identificarea unor soluții cu privire la interprofesionalitate, însă cu asigurarea garanțiilor privind secretul profesional și a altor principii de integritate precum independența avocatului și evitarea conflictelor de interese.

În concluzie, UNBR are ca obiectiv în acest an identificarea soluțiilor pentru adaptarea legislației profesionale la noile evoluții ale pieței și ale cererii, astfel încât aceste măsuri să ducă la creștere economică atât la nivelul profesiei, cât și la nivelul societății, așa cum recomandă Comisia Europeană prin comunicările citate mai sus.

Așa cum am arătat, lărgirea ariei de practică a avocaților și eliminarea unor restricții cu privire la incompatibilități s-a realizat deja parțial și se va continua identificarea unor soluții în acest sens.

---

⁶ Comisia Europeană, 9.07.2024, COMMISSION STAFF [WORKING DOCUMENT](#) Accompanying the document COMMUNICATION FROM THE COMMISSION TO THE EUROPEAN PARLIAMENT, THE COUNCIL, THE EUROPEAN ECONOMIC AND SOCIAL COMMITTEE AND THE COMMITTEE OF THE REGIONS on reform recommendations for regulation in professional services (capitolul ref. la România)

⁷ Comisia Europeană, 9.07.2024, COMMISSION STAFF [WORKING DOCUMENT](#) Accompanying the document COMMUNICATION FROM THE COMMISSION TO THE EUROPEAN PARLIAMENT, THE COUNCIL, THE EUROPEAN ECONOMIC AND SOCIAL COMMITTEE AND THE COMMITTEE OF THE REGIONS on reform recommendations for regulation in professional services (capitolul ref. la România) (pp 184-186)

Însă, avocații nu pot urmări exclusiv un scop economic și nu li se poate aplica un tratament exclusiv comercial. Potrivit Statutului profesiei, scopul exercitării profesiei de avocat îl constituie promovarea și apărarea drepturilor, libertăților și intereselor legitime ale persoanelor fizice și persoanelor juridice. Într-adevăr, așa cum arăta tot Comisia Europeană într-un alt document referitor la profesiile liberale⁸, „cooptarea în cadrul unei cooperări liber-profesioniste a unor persoane aparținând altor profesii poate cauza conflicte referitoare la păstrarea secretelor profesionale sau la dreptul de a refuza depunerea mărturiei. De aceea trebuie luate măsuri pentru ca angajamentele din cadrul unei cooperări liber-profesioniste să nu aducă atingere drepturilor beneficiarilor, clienților sau pacienților. Astfel de fricțiuni pot fi evitate în mod eficient prin limitarea cerului de posibili asociați”.

În cadrul eforturilor de adaptare la evoluția profesiei de avocat în concordanță cu nevoile actuale ale pieței și ale clienților, UNBR a urmărit⁹ în permanență recomandările Comisiei Europene cu privire la profesia de avocat, inclusiv reformele profesiei de avocat în plan european.

Încă din 2023, UNBR a demarat un amplu proces de consultare a barourilor cu privire la adaptarea legii de organizare și funcționare a profesiei de avocat la noile cerințe ale pieței și la recomandările Comisiei Europene.

Vă mulțumim pentru colaborare!

Cu deosebită considerație,

PREȘEDINTE U.N.B.R.
Av. dr. Traian-Cornel Briciu

18. Punct de vedere al UNBR, transmis ICCJ, în dosarul nr. 390/1/2024 al ÎCCJ-privind recursul în interesul legii formulat de către Procurorul General al Parchetului de pe lângă ÎCCJ Secția judiciară nr. 14791/5713/III-5/2023 cu privire la interpretarea și aplicarea dispozițiilor art. 5 și art. 20 din Legea nr. 514/2003 privind organizarea și exercitarea profesiei de consilier juridic

La Anexa 01.35 din Raport.

19. Punct de vedere al UNBR cu privire la propunerile ONPCSB de modificare și/sau completare a Legii nr. 129/2019 pentru prevenirea și combaterea spălării banilor și finanțării terorismului

UNBR
65-AUT-2024

⁸ [Avizul](#) Comitetului Economic și Social European pe tema „Rolul și viitorul profesiilor liberale în societatea civilă europeană a anului 2020” (par. 6.9)

⁹ UNBR, 23.07. 2021 [Profesia de avocat este în centrul reformelor care privesc reglementarea serviciilor profesionale la nivel european](#)

15.04.2024

Către: Oficiul Național de Prevenire și Combatere a Spălării Banilor (ONPCSB) Domnului Președinte Adrian Cucu

Stimate domnule Președinte,

Vă informăm că, în ședința din 28.03.2024, Comisia Permanentă a Uniunii Naționale a Barourilor din România (UNBR) a analizat adresa dvs. prin care ați transmis la UNBR propunerile ONPCSB de modificare și/sau completare a Legii nr. 129/2019 pentru prevenirea și combaterea spălării banilor și finanțării terorismului.

Anexat, vă remitem observațiile și propunerile UNBR privind proiectul lege sus menționat, astfel cum au fost aprobate în ședința Comisiei Permanente.

Vă mulțumim!
Cu deosebită considerație,
Președintele UNBR
Av. dr. Traian-Cornel Briciu

ANEXĂ la adresa UNBR 65-AUT-2024/15.04.2024

**Punct de vedere UNBR
cu privire la propunerile O.N.P.C.S.B. de modificare și/sau completare a Legii nr. 129/2019
pentru prevenirea și combaterea spălării banilor și finanțării terorismului**

*Legendă:

- textul cu **roșu** reprezintă modificările / completările propuse de către **O.N.P.C.S.B.**
- textul cu **albastru** reprezintă modificările / completările **U.N.B.R.**

I. Textul propus de O.N.P.C.S.B.:

La articolul 1, alineatul (3) se modifică și va avea următorul cuprins:

Art. 1 - (3) Oficiul este autoritatea **competentă** care coordonează realizarea evaluării riscurilor de spălare a banilor și finanțare a terorismului la nivel național, evaluare care se realizează în **cadrul unui mecanism de cooperare** cu autoritățile și instituțiile prevăzute la alin. (1), **precum și cu organismele de autoreglementare**, cu asigurarea protecției datelor cu caracter personal **și a secretului profesional în condițiile prevăzute de lege**. Oficiul **este autoritatea competentă care** coordonează răspunsul național la riscurile evaluate, **inclusiv politica și activitatea operațională în cadrul mecanismului de cooperare** și informează în acest sens Comisia Europeană, Autoritatea Bancară Europeană și statele membre.

Observații:

Includerea organismelor de autoreglementare (în speță Uniunea Națională a Barourilor din România) la art. 1 alin. (3) din Legea nr. 129/2019 justifică completarea normei juridice prin care se

recunoaște importanța protejării datelor cu caracter personal și cu dispoziții privind **respectarea și protejarea secretului profesional** ce constituie un principiu fundamental al profesiei de avocat (**art. 11, art. 45 alin. (7), art. 34 alin. (1)** din **Legea nr. 51/1995** pentru organizarea și exercitarea profesiei de avocat și **art. 1 alin. (2) lit. e** din **Statutul profesiei de avocat**).

Pe cale de consecință, apreciem ca fiind necesară completarea art. 1 alin. (3) din Legea nr. 129/2019 în sensul celor arătate mai sus.

II. Textul propus de O.N.P.C.S.B.:

La articolul 1, partea introductivă a alineatului (9) și alineatul (10) se modifică și vor avea următorul cuprins:

„(9) Autoritățile și instituțiile prevăzute la alin. (1) lit. a), b) și d), **precum și organismele de autoreglementare** întocmesc statistici privind eficacitatea măsurilor de prevenire și combatere a spălării banilor și a finanțării terorismului, în domeniul specific de activitate, care includ: (...).

(10) Autoritățile și instituțiile prevăzute la alin. (1) lit. a), b), d), **precum și organismele de autoreglementare**, transmit Oficiului, **în calitate de punct central la nivel național**, în format electronic, statisticile prevăzute la alin. (9), în forma stabilită de acesta. Oficiul asigură publicarea anuală a unei versiuni consolidate a statisticilor, pe pagina proprie de internet. **Statisticile realizate de către organismele de autoreglementare nu se vor raporta la datele prevăzute de art. 1 alin. (9) lit. b), c), d), e) teza a II – a.”**

Observații:

Uniunea Națională a Barourilor din România în calitate de organism de autoreglementare nu are acces la datele prevăzute la **art. 1 alin. (9) lit. b), c), d), e) teza a II – a din Legea nr. 129/2019**.

Pe cale de consecință, apreciem ca fiind necesară completarea art. 1 alin. (10) din Legea nr. 129/2019 în sensul celor arătate mai sus.

III. Textul propus de O.N.P.C.S.B.:

La articolul 3, alineatul (6) se modifică și va avea următorul cuprins:

„(6) După împlinirea unui termen de un an de la data la care persoana a încetat să mai ocupe o funcție publică importantă în sensul alin. (2), entitățile raportoare nu mai consideră persoana respectivă ca fiind expusă public, **cu excepția cazului în care persoana mai prezintă un risc asociat persoanelor expuse public .”**

Observații:

Conceptul de persoană care „*mai prezintă un risc asociat persoanelor expuse public*” nu este definit, iar norma juridică propusă este lacunară.

Pe cale de consecință, apreciem că nu este oportună completarea **art. 3 alin. (6)** din Legea nr. 129/2019.

IV. Textul propus de O.N.P.C.S.B.:

La articolul 33, alineatul (4) se modifică și va avea următorul cuprins:

”(4) Secretul profesional și secretul bancar la care sunt ținute entitățile raportoare, inclusiv cele prevăzute prin legi speciale, nu sunt opozabile Oficiului.”

La articolul 33, alineatul (5) se abrogă.

Foarte important! Art. 33 alin. (5) din Legea nr. 129/2019 prevede faptul că: „Avocații vor aduce la îndeplinire dispozițiile prevăzute de prezenta lege, cu respectarea dispozițiilor prevăzute de Legea nr. 51/1995 pentru organizarea și exercitarea profesiei de avocat, republicată, cu modificările ulterioare, privind păstrarea secretului profesional.”

Observații:

Propunerile de abrogare a art. 33 alin. (5) și respectiv de modificare a art. 33 alin. (4) din Legea nr. 129/2019 aduc o **gravă atingere secretului profesional al avocatului** ce constituie un **principiu fundamental al profesiei de avocat (art. 11, art. 45 alin. (7), art. 34 alin. (1) din Legea nr. 51/1995 pentru organizarea și exercitarea profesiei de avocat și art. 1 alin. (2) lit. e) din Statutul profesiei de avocat).**

Nu în ultimul rând, arătăm faptul că propunerile menționate **contravin paragrafului (9) al Directivei (UE) 2015/849 a Parlamentului European și a Consiliului:**

DIRECTIVE

DIRECTIVA (UE) 2015/849 A PARLAMENTULUI EUROPEAN ȘI A CONSILIULUI din 20 mai 2015

privind prevenirea utilizării sistemului financiar în scopul spălării banilor sau finanțării terorismului, de modificare a Regulamentului (UE) nr. 648/2012 al Parlamentului European și al Consiliului și de abrogare a Directivei 2005/60/CE a Parlamentului European și a Consiliului și a Directivei 2006/70/CE a Comisiei

- (9) Membrii profesiilor juridice independente, astfel cum sunt definiți de statele membre, ar trebui să se supună prezentei directive atunci când participă la tranzacții financiare sau la tranzacții între societăți comerciale, inclusiv prin furnizarea de consultanță fiscală, întrucât aceasta prezintă riscul cel mai ridicat ca serviciile respectivilor membri ai profesiilor juridice liberale să fie folosite în mod abuziv, în scopul spălării produselor activității infracționale sau în scopul finanțării terorismului. Cu toate acestea, ar trebui să existe scutiri de la orice obligație de raportare a informațiilor obținute fie înainte de o procedură judiciară, în timpul acesteia sau după aceasta, fie în cursul evaluării situației juridice a unui client. Prin urmare, consilierea juridică ar trebui în continuare să facă obiectul obligației de păstrare a secretului profesional, cu excepția cazurilor în care juristul participă la spălarea banilor sau la finanțarea terorismului, consilierea juridică este furnizată în scopul spălării banilor sau al finanțării terorismului sau juristul știe că un client dorește consiliere juridică în scopul spălării banilor sau al finanțării terorismului.

Pe cale de consecință, ne opunem în mod ferm la propunerile O.N.P.C.S.B. de abrogare a art. 33 alin. (5) și respectiv de modificare a art. 33 alin. (4) din Legea nr. 129/2019.

20. Punct de vedere al UNBR, transmis Comisiei juridice, de numiri, disciplină, imunități și validări a Senatului, cu privire la Propunerea legislativă pentru modificarea art. 22 din Legea nr. 51/1995 pentru organizarea și exercitarea profesiei de avocat (L175/2024).

Nr. 130-AUT-2024

23.04.2024

Către: Senat - Comisia juridică, de numiri, disciplină, imunități și validări
Domnului Președinte Cristian-Augustin NICULESCU-ȚĂGĂRLAȘ
com.juridica@senat.ro ; cristian.niculescu-tagarlas@senat.ro

Stimate domnule Președinte,

În urma analizării de către Uniunea Națională a Barourilor din România (UNBR) a Propunerii legislative pentru modificarea art. 22 din Legea nr. 51/1995 pentru organizarea și exercitarea profesiei de avocat (L175/2024), vă remitem următorul **punct de vedere**:

Prevederi în vigoare:

(1) Avocatul stagiar poate pune concluzii numai la judecătoria și poate asista ori reprezenta partea la organele și instituțiile prevăzute la art. 3.

...

(3) Avocatul definitiv are dreptul să pună concluzii la toate instanțele, cu excepția Înaltei Curți de Casație și Justiție și Curții Constituționale, unde va putea pune concluzii dacă are o vechime neîntreruptă în profesie de cel puțin 5 ani de la definitivare.

Prevederi propuse:

„ (1) Avocatul stagiar poate pune concluzii numai **în primă instanță**, la judecătoria și **tribunal**, și poate asista ori reprezenta partea la organele și instituțiile prevăzute la art. 3.

(3) Avocatul definitiv are dreptul să pună concluzii la toate instanțele.”

În **Expunerea de motive** se arată că dispozițiile în vigoare sunt arhaice și nu au nicio legătură cu realitatea juridică, indicându-se următoarele:

- aceste restricții nu sunt prezente în cazul consilierilor juridici, deși dobândirea calității de consilier juridic se realizează prin simpla încheiere a unui contract individual de muncă, în timp ce dobândirea calității de avocat stagiar se face printr-un examen riguros și prin încheierea unui contract de colaborare cu o formă de exercitare a profesiei de avocat; prin urmare trebuie eliminat tratamentul diferit între cele 2 profesii;
- deși avocații au dreptul să redacteze și să susțină sesizarea Curții Constituționale a României cu o excepție de neconstituționalitate, dispozițiile art. 22 alin. (3) împiedică avocatul definitiv să își susțină propria excepție de neconstituționalitate, dacă nu are o vechime de 5 ani de la definitivare; practic, este negat dreptul avocatului de a susține oral excepția și implicit dreptul la apărare al părții reprezentate;
- În anumite domenii, prima instanță este tribunalul și nu judecătoria, de altfel, tribunalul fiind ca regulă prima instanță, conform Codului de procedură civilă (contencios administrativ și fiscal, achiziții publice, conflicte de muncă și asigurări sociale, insolvență etc.) în aceste condiții, avocatul stagiar nu poate

participa și nu poate dobândi experiență în fața instanței de judecată; este absurd să considerăm că brusc, după absolvirea examenului de definitivat (examen teoretic), avocatul stagiar va deveni mai capabil decât era înainte să reprezinte clienții în fața tribunalului; de asemenea, nu înțelegem care este diferența între a formula un recurs față de o hotărâre a tribunalului, care se va soluționa de către curtea de apel și formularea unui recurs față de o hotărâre a curții de apel, care va fi soluționat de către Înalta Curte de Casație și Justiție, dar avocatul care a formulat recursul nu poate pune concluzii cu privire la acesta.

Analizând cele sus menționate **opinăm următoarele:**

1. prevederile în vigoare sunt relativ similare cu cele stabilite pentru judecătorii și procurorii stagiați, care au, potrivit Legii nr. 303/2022 privind statutul judecătorilor și procurorilor, o competență restrânsă la judecătorii și parchetele de pe lângă acestea;
2. de asemenea, accesul magistraților la instanțele superioare este reglementat de aceeași lege, în funcție de vechimea dobândită la instanțele inferioare;
3. sintagma „**a pune concluzii**” nu se limitează doar la așa numitele „concluzii pe fondul cauzei”, ci include orice susținere cu caracter juridic sau solicitare pe care o poate face avocatul înaintea instanței; prin urmare, în exercitarea mandatului, avocatul este în drept să formuleze o serie de cereri și solicitări, să invoce excepții, să se pronunțe cu privire la cererile ori excepțiile invocate de către instanța de judecată din oficiu, de către Ministerul Public sau celelalte părți (cereri de probe, cereri de amânare, de recuzare, etc.); prin urmare, „punerea de concluzii” are legătură cu experiența avocatului, iar reglementarea unor reguli de vechime în sensul arătat se face din rațiuni de ordine publică ce țin de îndeplinirea actului de justiție (*a se vedea și Decizia Consiliului UNBR nr. 746/29.06.2013 - cu caracter interpretativ*).
4. Paralela cu profesia de consilier juridic nu este nicidecum relevantă. Profesia de avocat are principii diferite de cele ale profesiei de consilier juridic. De asemenea, parcursul profesional, răspunderea profesională, modul de organizare în exercitarea profesiei sunt fundamental diferite în cele două profesii. Prin valorile la care se raportează și standardele fixate, profesia de avocat este mai curând atașată sistemului judiciar, la fel ca și magistratura.

În sensul celor menționate, Uniunea Națională a Barourilor din România (UNBR) se opune adoptării prezentului proiect de lege, ținând cont de rațiunile superioare ce au în vedere protecția justițiabililor participanți la actul de justiție și rolul major pe care un avocat îl are, ca partener al justiției, la înfăptuirea unei justiții „corecte și profesioniste”.

PREȘEDINTE UNBR
av. Traian-Cornel Briciu

21. Punct de vedere al UNBR, transmis Comisiei pentru învățământ și Comisiei juridice, de disciplină și imunități a Camerei Deputaților, cu privire la Proiectului de Lege pentru completarea art.38 din Legea nr.200/2004 privind recunoașterea diplomelor și calificărilor profesionale pentru profesiile reglementate din România (PL-x nr. 704/2023) și a Punctului de vedere al Guvernului nr. 11910/10.11.2023 (înregistrat la Secretariatul General al Camerei la nr. 2/11227/13.11.2023).

Nr. 142-AUT-2024

30.04.2024

Către: Camera Deputaților

- Comisia pentru învățământ – Doamnei Președinte Dumitrița Gliga

cp09@cdep.ro

Comisia juridică, de disciplină și imunități – Doamnei Președinte Laura-Cătălina Vicol-Ciorbă

cp11@cdep.ro

În urma analizării de către Uniunea Națională a Barourilor din România (UNBR) a Proiectului de Lege pentru completarea art.38 din Legea nr.200/2004 privind recunoașterea diplomelor și calificărilor profesionale pentru profesiile reglementate din România(PL-x nr. 704/2023) și a Punctului de vedere al Guvernului nr. 11910/10.11.2023 (înregistrat la Secretariatul General al Camerei la nr. 2/11227/13.11.2023), vă remitem următorul **punct de vedere**:

Prevederi în vigoare:

Art. 38

Anexele nr. 1-8 fac parte integrantă din prezenta lege.

Prevederi propuse:

(2) Pentru profesiile prevăzute în anexa nr. 4, cunoașterea dreptului român se face prin examen de admitere în fiecare dintre profesiile cuprinse în anexă.

În **Expunerea de motive** se arată că introducerea acestor prevederi este susținută de faptul că cerința cunoașterii dreptului român a fost aplicată și interpretată diferit în cadrul profesiilor enumerate la anexa nr. 4 din lege, fiind stabilite norme interne la nivelul fiecărei profesii, care au adăugat elemente suplimentare față de textul normativ de bază (cum ar fi dovada unor cursuri care să demonstreze dobândirea acestor cunoștințe).

Analizând cele sus menționate **opinăm următoarele**:

1. prevederile propuse vin în sprijinul studenților din străinătate care doresc să accedă la profesia de avocat în România, prin facilitarea accesului la examenul de primire în profesie, fără a mai fi nevoie de dovedirea cerinței cunoașterii dreptului român; cerința menționată se va dovedi efectiv prin faptul admiterii la examen;
2. prevederile sus menționate nu au legătură cu recunoașterea titlului profesional de avocat și exercitarea profesiei de către avocații străini în România, care au un regim juridic distinct și se supun unor reguli total diferite, concepute pentru persoane care au dobândit deja, în țara de origine, calitatea de avocat.

În sensul celor menționate, Uniunea Națională a Barourilor din România (UNBR) se declară de acord cu adoptarea prezentului proiect de lege.

PREȘEDINTE UNBR
av. Traian-Cornel Briciu

